

INTERNATIONELLA
HANDELSHÖGSKOLAN
HÖGSKOLAN I JÖNKÖPING

Företagsrekonstruktion

En rättslig analys av franchiseförhållandet vid en rekonstruktion

Filosofie kandidatuppsats inom affärsjuridik

Författare: Anna Johansson
Andrea Ohlsson

Handledare: Anna Sellin

Framläggningsdatum 20 maj 2015

Jönköping Maj 2015

Bachelor's Thesis in commercial law

Title: Company reconstruction
Author: Anna Johansson, Andrea Ohlsson
Tutor: Anna Sellin
Date: 2015-05-20
Subject terms: Insolvency, company reconstruction, franchising

---

Abstract

A company reconstruction is an alternative procedure, for companies in payment difficulty, to receivership. Those in any kind of relationship with the ailing company ends up in a difficult situation at a company reconstruction, as in any case when someone is in financial difficulties. Not only is there a risk for the providers not to get paid, the costumers are also at risk if the reconstruction company does not fulfil their agreement. These kinds of relationships are controlled by a contractual relationship. Therefore the regulation has to contain how to deal with these contracts when the ailing company no longer can fulfil its obligations of the contract. In combination with this, the number of franchise companies is growing in Sweden. Franchise is where a franchisor grants a franchisee intellectual property rights for a fee. In a company reconstruction the franchise relationship becomes another important aspect to take into account because of the degree of dependence between the franchisor and the franchisee. Further the obligations are more comprehensive in the franchise agreement than in many other agreements. The question here is how a franchise relationship is affected by a company reconstruction of the other party. This has two perspectives; first the contractual relationship between the parties, and second how their cooperation affects the end of the reconstruction.

The contractual matter in this case is not statutory in Sweden. Therefore analogies are used in these kind of situations. The conclusion of this thesis is that problems occurs and for that reason an extended statutory regarding franchise relationships would be beneficial. On the other hand, the franchise relationship can be beneficial when one of the parties is in a company reconstruction. The close cooperation and support between the parties weighs out the disadvantages in this case.

Kandidatuppsats inom affärsjuridik

Titel:	Företagsrekonstruktion
Författare:	Anna Johansson, Andrea Ohlsson
Handledare:	Anna Sellin
Datum:	2015-05-20
Ämnesord	Obeståndsrätt, företagsrekonstruktion, franchising

Sammanfattning

Med en företagsrekonstruktion menas ett alternativt förfarande till konkurs för företag som har betalningssvårigheter. Vid en företagsrekonstruktion hamnar de som har någon relation med det krisdrabbade företaget i en svår situation, precis som i andra fall när någon är i ekonomisk kris. Dels kan leverantörer riskera att inte längre få betalt, dels riskerar kunder att inte längre få det som avtalats om. Dessa relationer regleras av avtalsförhållanden. Inom en företagsrekonstruktion måste det därför regleras hur dessa avtal behandlas och vad som händer med dem när det krisdrabbade företaget inte längre kan uppfylla sina åtaganden enligt avtalet. Antalet franchiseföretag ökar i Sverige, där en franchisegivare mot ersättning upplåter rätten att marknadsföra och sälja varor i dennes namn till en franchisetagare. I en företagsrekonstruktion blir franchiseförhållandet ytterligare en parameter att ta hänsyn till, främst då parterna i ett franchiseförhållande är beroende av varandra. Detta genom att de båda ofta har långt fler skyldigheter och rättigheter gentemot varandra än vid ett annat samarbetsavtal. Ytterligare en fråga är hur ett franchiseförhållande påverkas av att den ena parten genomgår en företagsrekonstruktion; denna fråga sedd från ett rent avtalsmässigt perspektiv. Vidare utreds hur parternas samarbete kan påverka utgången av rekonstruktionen på ett positivt sätt.

Den avtalsrättsliga frågan finns inte klart lagstadgad inom svensk rätt utan det krävs att analogier används. Slutsatsen är att det här uppstår problem, därmed skulle en utökad reglering inom franchiseförhållandet vara fördelaktig. Samtidigt kan det för rekonstruktionsföretaget vara till fördel om det befinner sig i ett franchiseförhållande. Fördelarna med det nära samarbetet mellan parterna överväger nackdelarna med att vara i ett franchiseförhållande under en företagsrekonstruktion.

Förord

Genom denna uppsats avslutar vi våra affärsjuridiska studier vid Handelshögskolan i Jönköping. Dessa tre år har varit lärorika och gett oss många erfarenheter som vi nu tar med oss till vidare studier och arbetslivet.

Vad gäller ansvarsfördelningen av denna uppsats ansvarar båda författarna gemensamt för kapitel 1, 5 och 6. I övrigt är uppdelningen enligt följande; Anna Johansson ansvarar för kapitel 2 och 4 medan Andrea Ohlsson ansvarar för kapitel 3. Dock har arbetet som helhet diskuterats, granskats och justerats tillsammans.

Anna Johansson

Andrea Ohlsson

Jönköping, maj 2015

Förkortningar

Avtalslagen	Lagen (1915:218) om avtal och andra rättshandlingar på förmögenhetsrättens område
Bet.	Betänkande av riksdagsutskottet
DCFR	Draft Common Frame of Reference
EU	Europeiska Unionen
Franchiselagen	Lagen (2006:484) om franchisegivares informations-skyldighet
Företagsrekonstruktionslagen	Lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion
NJA	Nytt Juridiskt Arkiv
Prop.	Proposition
RB	Rättegångsbalk (1942:740)
SvJT	Svensk Juristtidning
UB	Utsökningsbalk (1981:774)
UNIDROIT	International Institute for the Unification of Private Law

Innehåll

1	Inledning.....	1
1.1	Bakgrund.....	1
1.2	Syfte.....	2
1.3	Avgränsning och tidigare forskning.....	2
1.4	Metod och material.....	4
1.5	Disposition.....	6
2	Företagsrekonstruktion.....	7
2.1	Inledning.....	7
2.2	Varför företagsrekonstruktion?.....	7
2.3	Hur en företagsrekonstruktion går till.....	8
2.4	Hur påverkas borgenärerna runt ett rekonstruktionsföretag?.....	11
2.5	Sammanfattning.....	12
3	Franchising.....	14
3.1	Inledning.....	14
3.2	Begreppet franchising.....	14
3.3	Regler kring franchising.....	15
3.4	Franchiseavtal Team Sportia.....	18
3.5	Sammanfattning.....	20
4	Avtalsförhållanden i en företagsrekonstruktion.....	21
4.1	Inledning.....	21
4.2	Påföljder vid avtalsbrott.....	21
4.3	Hävningsförbudet i 2 kap 20 § företagsrekonstruktionslagen.....	23
4.4	Sammanfattning.....	25
5	Analys.....	27
5.1	Inledning.....	27
5.2	Behandling av ett franchiseavtal i en företagsrekonstruktion.....	27
5.3	Alternativ förändring.....	33
5.4	Hur rekonstruktionen påverkar franchiseförhållandet.....	34
5.5	Hur franchiseförhållandet påverkar rekonstruktionen.....	35
6	Slutsats.....	37
	Referenslista.....	38

Bilagor

Bilaga 1: Intervju med en av Team Sportia AB:s franchisetagare	42
--	----

I Inledning

I.1 Bakgrund

Den ekonomiska krisen i början av 1990-talet har bidragit till att lagen om företagsrekonstruktion finns idag.¹ Under krisen gick många företag i konkurs vilket lagstiftaren då ville förebygga med lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion, företagsrekonstruktionslagen, som grund.² Företag, med en bärande affärsidé, som befinner sig i en ekonomiskt svår situation ska få möjligheten att rekonstrueras för att kunna fortsätta sin verksamhet och undvika konkurs.³ En rekonstruktion innebär att företaget som ansöker och beviljas detta får möjlighet att förbättra resultatet för sin rörelse samt förhandla med sina borgenärer angående de skulder som finns vid rekonstruktionens ingående.⁴ Statistik visar att få företag använder sig av lagen och ansöker om rekonstruktion,⁵ även om antal företag som ansöker om företagsrekonstruktion på senare tid har ökat.⁶

Frågor som kan uppstå vid en företagsrekonstruktion är hur de avtalsförhållanden som det krisdrabbade företaget har ska behandlas. Hur nära relation de olika avtalsparterna har med varandra påverkar naturligtvis hur svåra avtalsproblemen blir att lösa. Franchisekonceptet fortsätter att utvecklas i Sverige och att allt fler företag väljer att bedrivas som franchiseföretag.⁷ Sammantaget leder detta till att företagsrekonstruktion och franchising idag påträffas i samma situation oftare idag jämfört med tidigare. En tänkbar situation är där en franchisegivare genomgår en rekonstruktion och där en franchisetagare är skyldig att enligt franchiseavtalet tillhandahålla vissa specifika varor i sitt sortiment från franchisegivaren. Franchisegivaren är i sin tur skyldig, också enligt avtalet, att leverera dessa specifika varor till franchisetagaren. Är franchisetagaren under rekonstruktionsförfarandet skyldig att upprätthålla sina förpliktelser enligt avtalet, när franchisegivaren eventuellt inte har möjlighet att upprätthålla sina? Eller skulle franchisetagaren även ha rätt att häva hela franchiseavtalet och på så sätt bli kvitt franchiseförhållandet? Frågan är om franchiseförhållanden inom företagsrekonstruktioner är tillräckligt lagreglerade i gällande rätt eller om det finns behov av

---

¹ Persson, H., Annina m.fl., *Företagsrekonstruktion – i teori och praktik*, 2 uppl., s. 17.

² A.a., s. 15.

³ Prop. 1995/96:5, *lag om företagsrekonstruktion*, s. 54.

⁴ 1 kap. 1-2 §§ lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

⁵ Upplysningscentralen, *Lyckade företagsrekonstruktioner har räddat 2 615 arbetstillfällen*, www.uc.se, publicerad: 2013-06-10, hämtad 2015-01-20.

⁶ Persson, H., Annina m.fl., *Företagsrekonstruktion – i teori och praktik*, 2 uppl., s. 25.

⁷ Prop. 2005/06:98, *förstärkt skydd för franchisetagare*, s. 10.

ytterligare lagstiftning där det uppstår juridiska frågeställningar som i ovan nämnda situationer.

Vidare är det intressant att analysera hur en företagsrekonstruktion på andra sätt kan påverka franchiseförhållandet, positivt eller negativt. Det är också intressant hur ett franchiseförhållande kan påverka en företagsrekonstruktion. Kan ett franchiseförhållande gynna en företagsrekonstruktion eller kan förhållandet istället stjälpa rekonstruktionen? Detta är intressant då ett franchiseförhållande bygger på en annan typ av samarbete mellan parterna till skillnad från samarbetet mellan borgenärer och gäldenärer som inte ingår i ett franchiseförhållande.

1.2 Syfte

Syftet med denna uppsats är att utreda om gällande rätt är tillräcklig för att lösa avtalsrättsliga problem mellan en franchisegivare och dess franchisetagare när en franchisegivare genomgår en företagsrekonstruktion. Vidare utreds hur en företagsrekonstruktion kan påverka ett franchiseförhållande och hur ett franchiseförhållande kan påverka en företagsrekonstruktion.

1.3 Avgränsning och tidigare forskning

Regler som ofta förknippas med företagsrekonstruktion rör exempelvis ackord och konkurs.⁸ Ackord berörs inte i den ekonomiska aspekten, det som behandlas är det juridiska förfarandet kring ackord; detta då syftet inte berör det ekonomiska perspektivet. Den juridiska aspekten av ackord krävs för att förstå hur en företagsrekonstruktion är tänkt att fungera. I uppsatsen utreds inte heller juridiska problem inom konkursrätten. Istället nämns konkurs endast i den mån det behövs för att klargöra skillnaden mellan företagsrekonstruktion och konkurs. Det läggs inte heller någon större vikt vid de ekonomiska konsekvenserna av en företagsrekonstruktion. En anledning till det är att de ekonomiska aspekterna inte bidrar till att lösa de aktuella juridiska problem som är föremål för uppsatsen.

I en företagsrekonstruktion finns flera aktörer på marknaden som påverkas. Det handlar till exempel om arbetstagare som påverkas på så sätt att arbetstillfällena och lön blir osäkert.⁹

---

⁸ Mellqvist, Mikael, *Obeståndsrätten – en introduktion*, 6 uppl., s. 108, 111.

⁹ Dominique, Lars m.fl., *Företagsrekonstruktion*, 1 uppl., s. 43.

Samtidigt påverkas borgenärer på så sätt att de riskerar att få sina fordringar nedskrivna.¹⁰ Dessa aktörer nämns endast för att kunna förstå funktionen av en företagsrekonstruktion. De aktörer som istället utreds mer noggrant är franchisegivare och franchisetagare samt hur de påverkas. Arbetet riktas mot situationen då franchisegivaren befinner sig i en företagsrekonstruktion. Vidare utreds inte hur det ser ut då franchisetagaren genomgår en rekonstruktion då den situationen utöver franchisegivarens rekonstruktion skulle vara för omfattande att utreda.

Inom viss doktrin diskuteras huruvida lagen om företagsrekonstruktion är bristfällig.¹¹ Här ges även förslag på hur särskilda förändringar kan genomföras för att få ett bättre resultat av utgången av en företagsrekonstruktion.¹² Denna del av doktrinen granskar lagstiftningen i detalj för att utreda om lagens innehåll behöver förändras för att uppnå det tänkta syftet med lagen. I vår uppsats görs inte utredningen på det viset utan fokus ligger istället på hur de nuvarande rekonstruktionsreglerna fungerar och om de kan lösa problem som uppstår i ett franchiseförhållande när en franchisegivare genomgår en företagsrekonstruktion.

Det finns sedan tidigare uppsatser som berör hur företagsrekonstruktion ser ut ur ett ekonomiskt perspektiv, vilket inte diskuteras i denna uppsats. Ett exempel på en uppsats som har relativt nära anknytning till detta är *Företagsrekonstruktion: -En finansiell analys av företag som ansöker om företagsrekonstruktion*¹³ där författarna diskuterar finansiella skillnader mellan företag som genomgår en rekonstruktion och konkursdrabbade bolag. Vår uppsats riktas istället mot den juridiska aspekten av företagsrekonstruktion.

Ett annat exempel på en uppsats som rör detta ämne är *Bättre förutsättningar för företagsrekonstruktion?*¹⁴ som granskar gällande rätt samt lagförslag rörande företagsrekonstruktion sett från ett juridiskt perspektiv. I denna uppsats kommer författarna även med egna lagförslag till företagsrekonstruktionen. Vår uppsats granskar istället den gällande rätten och hur den fungerar i avtalsförhållanden i samband med företagsrekonstruktion. Dock med avgränsningen att endast gälla franchiseavtal där det idag finns knapphändig lagreglering.

---

¹⁰ Mellqvist, Mikael, *Obeståndsrätten – en introduktion*, 6 uppl., s. 119-120.

¹¹ Persson, H., Annina, Tuula, Marie, *Är lagen om företagsrekonstruktion en papperstiger?*, 1 uppl., kap. 1.2 Problem-inventering.

¹² Persson, H., Annina, Tuula, Marie, *Är lagen om företagsrekonstruktion en papperstiger?*, 1 uppl., kap. 1.2 Problem-inventering.

¹³ Forssgren, Jonathan, Håkansson, Magnus, *Företagsrekonstruktion: -En finansiell analys av företag som ansöker om företagsrekonstruktion*, Handelshögskolan vid Umeå Universitet, 2008, s. 1-2.

¹⁴ Ekehammar, Nina, Staffansdotter, Sofia, *Bättre förutsättningar för företagsrekonstruktion?*, Stockholms Universitet, 2000, sammanfattning.

Franchiseförhållandet sett från en franchisetagares vinkel behandlas i tidigare uppsatser och ett exempel är *Förtroende och efterlevnad: Om franchisetagares upplevelser av franchiserelationen*¹⁵. I uppsatsen studerar författarna förhållandet mellan aktörerna och riktar in sig på hur franchisetagarens förtroende för franchisegivaren ser ut. Fokus i denna uppsats är förtroendegraden och relationen mellan franchisegivare och -tagare. Även vår uppsats omfattar detta förhållande men i en särskild situation, vilken är när franchisegivaren genomgår en företagsrekonstruktion.

1.4 Metod och material

I denna uppsats används den rättsdogmatiska metoden, vilken innebär sökning av information i accepterade rättskällor vilka är lagstiftning, förarbeten, rättspraxis och doktrin.¹⁶ Rättsdogmatiska metoden bygger också på att ta reda på gällande rätt och att använda sig av den vid utredandet av uppsatsens syfte.¹⁷ Utgångspunkten i detta är att följa den så kallade rättskällehierarkin som råder. Dock tvistas det om hur tungt källorna väger i förhållande till varandra.¹⁸ Det som tvistas om är vilket av förarbeten eller praxis som ska anses ha högre rättskällevärde än den andra.¹⁹ Inom just företagsrekonstruktion i ett franchiseföretag är praxis knapphändig. Detta främst på grund av att det finns ett fåtal rättsfall som berör både företagsrekonstruktion och franchiseförhållande.²⁰ Mot bakgrund av detta får förarbeten en större tyngd i denna uppsats. Vad gäller lagtext är det främst lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion som undersöks samt lagen (2006:484) om franchisegivares informationskyldighet. Dessa lagar används att få en tydlig bild av hur reglerna kring företagsrekonstruktion och franchising är uppbyggda och hur de eventuellt samspelar med varandra. Detta för att senare få en förståelse för hur reglerna även kan påverka varandra. Förarbetena används för att få en bakgrund och förståelse till nyss nämnda regler och hur de är tänkta att användas. De förarbeten som i regel räknas som de viktigaste är proposit-

---

¹⁵ Degerth, Joel, Hultman, Adam, *Förtroende och efterlevnad: Om franchisetagares upplevelser av franchiserelationen*, Högskolan i Gävle, 2014, sammanfattning.

¹⁶ Korling, Fredric, Zamboni, Mauro, *Juridisk metodlära*, 3 uppl., s. 21.

¹⁷ Korling, Fredric, Zamboni, Mauro, *Juridisk metodlära*, 3 uppl., s. 21.

¹⁸ Bernitz, Ulf m.fl., *Finna rätt – juristens källmaterial och arbetsmetoder*, 12 uppl., s. 32-33.

¹⁹ Vissa menar att rättskällehierarkin följer enligt; lagtext, förarbeten, praxis samt juridisk litteratur. Andra menar istället att praxis väger tyngre jämfört med förarbetena. Rättskällehierarkin framställs då istället enligt; lagtext, praxis, förarbeten och sist juridisk litteratur, se Bernitz, Ulf m.fl., *Finna rätt – juristens källmaterial och arbetsmetoder*, 12 uppl., s.32-33.

²⁰ Skiljedom är ett vanligt förfarande i affärstvister för att undvika publicitet, vilket kan vara en av förklaringarna till att det endast finns ett fåtal rättsfall på området, se Engström, Anders m.fl., *Franchising i praktiken*, 2 uppl., s. 106-108.

ioner och utskottsbetänkanden,²¹ därmed är det dessa utlåtanden som det läggs störst vikt vid i denna uppsats. Praxis utgör tredje delen i rättskällehierarkin, vilket i denna uppsats inte får någon större roll. Det beror på det knappa antalet rättsfall och prejudikat som finns inom uppsatsens ämne. Doktrinen bidrar till uppsatsen i den mån det behövs för att få en bättre uppfattning om ämnet, främst när det inte finns information i rättskällor av högre värde.

Som tidigare nämnts är en del av syftet hur en företagsrekonstruktion påverkar ett franchiseförhållande. För att få en så god kunskap som möjligt inom detta område väljer vi att komplettera den rättsdogmatiska metoden med en kvalitativ metod genom intervjuer. Intervjuer kan genomföras med hjälp av två olika metoder, antingen med kvalitativ eller kvantitativ metod.²² Genom kvalitativ metod används intervjuer på så sätt att ett fåtal, djupgående intervjuer genomförs.²³ Med denna metod fås detaljerade svar på frågor men en generalisering kan vara svår att göra.²⁴ Genom kvantitativ metod genomförs intervjuerna istället på så sätt att ett stort antal individer utfrågas med övergripande frågor.²⁵ Denna metod resulterar i tämligen generella svar.²⁶ Dessa svar ger dock inte en tydlig grund eller förklaring till helheten vilket är en nackdel.²⁷ Vi väljer att använda oss av kvalitativa intervjuer eftersom vi anser att de bidrar till en förståelse av hur och varför reglerna fungerar som de gör, till skillnad från kvantitativa intervjuer. De kvantitativa intervjuerna ger oss inte en tillräcklig förklaring till hur reglerna fungerar i ett franchiseförhållande och är därmed inte användbara i denna uppsats. Ämnet för uppsatsen är en förhållandevis specifik situation; därmed finns det endast ett fåtal individer som skulle passa för en intervju. Även detta är en grund till att den kvalitativa metoden passar bättre till denna uppsats.

Vi väljer att intervjua personer i företaget Team Sportia AB. Team Sportia AB har många franchisetagare runtom i Sverige samtidigt som företaget, franchisegivaren, nyligen genomgått en rekonstruktion,²⁸ vilket passar väl ihop med vårt syfte. Vår förhoppning är att intervjua personer både inom Team Sportia AB, som franchisegivare, och en enskild Team Sportia-butik, som franchisetagare. Tyvärr väljer de personer på Team Sportia AB som

---

²¹ Bernitz, Ulf m.fl., *Finna rätt – juristens källmaterial och arbetsmetoder*, 12 uppl., s. 114-116.

²² Lantz, Annika, *Intervjumetodik*, 2 uppl., s. 30-31.

²³ Jacobsen, Jan Krag, *Intervju – konsten att lyssna och fråga*, 1 uppl., s. 19.

²⁴ Jacobsen, Jan Krag, *Intervju – konsten att lyssna och fråga*, 1 uppl., s. 19.

²⁵ Lantz, Annika, *Intervjumetodik*, 2 uppl., s. 31.

²⁶ Dalen, Monica, *Intervju som metod*, 1 uppl., s. 55.

²⁷ Lantz, Annika, *Intervjumetodik*, 2 uppl., s. 31.

²⁸ Team Sportia AB, *Team Sportia AB i Mölnhytte ansöker om rekonstruktion*, www.teamportia.se, publicerad 2013-05-28, hämtad 2015-02-04.

kontaktats att antingen inte svara alls eller meddela att de ska svara men trots detta inte gör det. Den information om hur företagsrekonstruktionen påverkar franchisegivaren i Team Sportia AB kommer därmed från den information vi får genom intervjun med franchisetagaren. På grund av att en intervju med franchisegivaren inte kan göras har det som följd att egna antaganden görs med hjälp av intervjun med franchisetagaren. Det bidrar till att källans värde försvagas något. Intervjun görs främst för att utreda konsekvenserna av en rekonstruktion, både för den enskilde butiken men även för företaget som helhet i ett franchiseförhållande. Genom intervjun får vi en bild av hur avtalsförhållandet ser ut under företagsrekonstruktionen. Detta bidrar också till att få kommentarer och åsikter från ett företag som är i nära kontakt med de problem som vi utreder, vilket ger oss en förståelse för ämnet. I denna uppsats är det tillräckligt att använda Team Sportia för intervju på grund av att det innefattar båda vinklarna; företagsrekonstruktion och franchising i en kombination. Utöver detta är det för omfattande att studera fler praktiska situationer djupgående. Vi är medvetna om att dessa kvalitativa intervjuer innehåller ett ringa rättskällevärde, men det ger oss en möjlighet att se hur lagtexten tolkas och tillämpas i praktiken.

1.5 Disposition

I uppsatsens andra och tredje kapitel redogörs för de två huvudbegrepp, företagsrekonstruktion och franchising, som uppsatsen belyser. Detta görs för att läsaren först ska sättas in i de regler och begrepp som senare i uppsatsen får en stor betydelse. I uppsatsens andra kapitel beskrivs vad företagsrekonstruktion är och hur en sådan rent praktiskt går till men även vilka som påverkas av en rekonstruktion. I det tredje kapitlet förklaras begreppet franchising. Här diskuteras även franchisegivarens och franchisetagarens gemensamma men också skilda förhållanden. I detta kapitel redogörs också för den intervju som gjorts med en franchisetagare till Team Sportia AB. I det fjärde kapitlet presenteras hur avtal som ingår i en företagsrekonstruktion behandlas och vad rekonstruktionsföretaget har för möjlighet att hindra dess motpart från att häva avtal. Allmän avtalsrätt redovisas i viss mån i detta kapitel för att läsaren lättare ska förstå den fortsatta uppsatsen. I det femte kapitlet presenteras vår analys av utredningen. I analysen diskuteras de problem som framställs i uppsatsens syfte. Det sjätte och sista kapitlet innehåller en slutsats, i vilken uppsatsens syfte besvaras med hjälp av materialet och analysen som läggs fram.

2 Företagsrekonstruktion

2.1 Inledning

Under 1996 kom det till en ny lag om företagsrekonstruktion.²⁹ Någon liknande lag fanns inte tidigare utan det som fanns att tillgå var förfarandet om offentligt ackord som fanns reglerat i ackordslagen (1970:847).³⁰ Idag är ackordslagen borttagen och har istället inkluderats i företagsrekonstruktionslagen.³¹ Bakgrunden till denna förändring från lagstiftarens sida var att den ville få ett bättre fungerande förfarande för företag som befinner sig i ekonomisk kris men inte uppfyller kriterierna för en konkurs.³²

Nedanstående kapitel beskriver företagsrekonstruktion. Det som redogörs för är varför det finns en lag om företagsrekonstruktion men också hur en rekonstruktion praktiskt går till. Det nämns också hur borgenärerna till ett företag, som genomgår en rekonstruktion, påverkas och hur deras roll i rekonstruktionen ser ut.

2.2 Varför företagsrekonstruktion?

I lagförslaget till lagen om företagsrekonstruktion menade regeringen att en rekonstruktionslag skulle främja näringslivet. Regeringen utvecklade argumentet med att i ett väl fungerande näringsliv krävs att företag får chansen att utvecklas i sin egen takt med de förutsättningar som finns runt omkring, såsom tillgång och efterfrågan. Med detta menas att även företag som är framgångsrika ibland behöver rekonstruera vissa delar eller hela företaget för att fortsätta sitt goda resultat. Ett sådant förfarande kan innebära att ett väl fungerande företag med en god affärsidé kan fortsätta sin utveckling medan ett inte fungerande företag istället skulle avvecklas.³³

För företag i ekonomisk kris ges, genom företagsrekonstruktionslagen, en möjlighet att undvika konkurs och istället genomgå en rekonstruktion.³⁴ I jämförelse med konkurs som faller in när ett företag blivit insolvent,³⁵ kan företagsrekonstruktion genomföras redan när företaget endast hamnat i betalningssvårigheter.³⁶ Lagen ska dock endast tillämpas när före-

---

²⁹ 1995/96:LU11, *Lag om företagsrekonstruktion, m.m.*, sammanfattning.

³⁰ Riksskatteverket, *Konkurs, företagsrekonstruktion & ackord*, 4 uppl., s. 233.

³¹ Riksskatteverket, *Konkurs, företagsrekonstruktion & ackord*, 4 uppl., s. 233.

³² Riksskatteverket, *Konkurs, företagsrekonstruktion & ackord*, 4 uppl., s. 233.

³³ Prop. 1995/96:5, *lag om företagsrekonstruktion*, s. 53.

³⁴ Prop. 1995/96:5, *lag om företagsrekonstruktion*, s. 53.

³⁵ 1 kap 2 § konkurslagen (1987:672).

³⁶ 1 kap 1 § lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

taget anses ha en bärande affärsidé och förutsättningar för en fortsatt lönsamhet finns.³⁷ Theodore Eisenberg, professor i juridik, menar att en del anser att ett företag har ett större värde som arbetande rörelse jämfört med när det befinner sig i en konkurs.³⁸ Därför är rekonstruktionens teori enkel och ofta att föredra framför konkurs.³⁹ Hans ytterligare argument är att vid konkurs erhålls endast avvecklingsvärdet av företaget.⁴⁰ Detta till skillnad mot en rekonstruktion då företaget istället kan skydda sitt varumärke genom att det under rekonstruktionsförfarandet kan fortsätta bedriva sin verksamhet.⁴¹

Ytterligare skäl till att lagen om företagsrekonstruktion finns är att konkursförfarandet är väl reglerat, vilket ofta innebär att en konkurs är omfattande och tar lång tid att genomföra. Detta i sin tur leder till att konkursförfarandet har benägenhet att bli ett kostsamt tillvägagångssätt. Lagstiftaren såg ett behov av ett förfarande som är flexibelt men även enklare och snabbare. Företagsrekonstruktion ansågs uppfylla dessa önskemål; däremot är detta förfarande inte till för att ersätta konkursförfarandet. Det utgör endast en möjlighet för företag att i ett tidigare skede försöka undvika konkurs.⁴²

2.3 Hur en företagsrekonstruktion går till

När företag hamnar i ekonomisk kris, får betalningssvårigheter, har dessa möjlighet att ansöka om företagsrekonstruktion.⁴³ Förfarandet inleds med att antingen företaget med betalningssvårigheter eller dennes borgenärer ansöker om rekonstruktion hos tingsrätten.⁴⁴ Ansökan ska innehålla viss information såsom beskrivning av företagets ekonomi, en redogörelse för hur företaget avser att verksamheten ska bedrivas i fortsättningen samt ett förslag om en rekonstruktör.⁴⁵ Beroende på om ansökan om rekonstruktion inkommit från företaget själv eller från någon av dennes borgenärer sker prövningen av ansökan på olika sätt.⁴⁶ Vid en ansökan från företaget tas frågan upp direkt av rätten för avgörande.⁴⁷ Om ansökan däremot inkommit från en av företagets borgenärer ska rätten istället kalla till ett sammanträde.⁴⁸ Till sammanträdet ska parterna i rekonstruktionen kallas.⁴⁹ Skälet till att ett

---

³⁷ Prop. 1995/96:5, *lag om företagsrekonstruktion*, s. 54.

³⁸ Eisenberg, Theodore, *Konkurs eller rekonstruktion*, 1 uppl., s. 29.

³⁹ Eisenberg, Theodore, *Konkurs eller rekonstruktion*, 1 uppl., s. 29.

⁴⁰ Eisenberg, Theodore, *Konkurs eller rekonstruktion*, 1 uppl., s. 29.

⁴¹ Eisenberg, Theodore, *Konkurs eller rekonstruktion*, 1 uppl., s. 29.

⁴² Riksskatteverket, *Konkurs, företagsrekonstruktion & ackord*, 4 uppl., s. 234-235.

⁴³ 1 kap 1 § lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

⁴⁴ 2 kap 1 § lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

⁴⁵ 2 kap 3 § lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

⁴⁶ 2 kap 7-8 §§ lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

⁴⁷ 2 kap 7 § lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

⁴⁸ 2 kap 8 § 1 st lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

sammanträde ska hållas är att företaget här ges en chans att yttra sig om en rekonstruktion bör genomföras eller inte.⁵⁰ Då viljan hos det krisdrabbade företaget att genomgå en rekonstruktion är viktigt för beviljandet av en företagsrekonstruktionsansökan är sammanträdet här en nödvändighet.⁵¹ För att en ansökan om rekonstruktion ska beviljas av rätten krävs det att företaget har betalningssvårigheter.⁵² Utöver detta krävs det också att företaget, som tidigare nämnts, har en egen vilja att lyckas samt att det måste anses att syftet med en företagsrekonstruktion kommer uppfyllas.⁵³

Om rätten beslutar att bevilja ansökan om företagsrekonstruktion ska en rekonstruktör utses i samband med beviljandet.⁵⁴ Enligt lagen ska en rekonstruktör ha särskild insikt och erfarenheter som krävs för uppdraget, samtidigt måste denna ha borgenärernas förtroende.⁵⁵ En person som är anställd vid Kronofogdemyndigheten eller vid domstol har inte behörighet att vara rekonstruktör.⁵⁶ Efter att en rekonstruktör utsetts är det denne och inte rätten som fortsätter driva rekonstruktionen framåt.⁵⁷ Huvuduppgifterna för en rekonstruktör är bland annat att granska i vilken omfattning företagets verksamhet kan fortskrida.⁵⁸ Samtidigt ska rekonstruktören utreda om det finns möjligheter för företaget att träffa någon ekonomisk överenskommelse med sina borgenärer.⁵⁹ Dessa uppgifter utförs på så sätt att företagets ekonomiska ställning utreds och det därefter i samråd med företaget upprättas en rekonstruktionsplan.⁶⁰ I rekonstruktionsplanen redovisas hur syftet med rekonstruktionen ska uppfyllas.⁶¹ En rekonstruktionsplan bör också innehålla vilka åtgärder som ska genomföras för att förbättra företaget samt innehålla en tidsplan för hur rekonstruktionens genomförande ska gå till.⁶² I samband med att rätten beviljar en ansökan om företagsrekonstruktion ska denna också utse en tidpunkt för borgenärssammanträde.⁶³ Borgenärssammanträdet är

---

⁴⁹ 2 kap 8 § 2 st lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

⁵⁰ Riksskatteverket, *Konkurs, företagsrekonstruktion & ackord*, 4 uppl., s. 241-242.

⁵¹ Prop. 1995/96:5, *lag om företagsrekonstruktion*, s. 67.

⁵² 2 kap 6 § 1 st lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

⁵³ 2 kap 6 § lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

⁵⁴ 2 kap 10 § 1 st lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

⁵⁵ 2 kap 11 § 1 st lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

⁵⁶ 2 kap 11 § 2 st lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

⁵⁷ Mellqvist, Mikael, *Obeståndsrätten – en introduktion*, 6 uppl., s. 113.

⁵⁸ 1 kap 2 § lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

⁵⁹ 1 kap 2 § lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

⁶⁰ 2 kap 12 § 1 st lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

⁶¹ 2 kap 12 § 1 st lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

⁶² Riksskatteverket, *Konkurs, företagsrekonstruktion & ackord*, 4 uppl., s. 244-245.

⁶³ 2 kap 10 § 2 st lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

det tillfälle då företagets borgenärer får en möjlighet att uttala sig i frågan huruvida rekonstruktion ska genomföras eller inte.⁶⁴

Under en rekonstruktion begränsas företagets handlingsförmåga vad gäller dess tillgångar och skulder.⁶⁵ Den begränsas på så sätt att företaget utan rekonstruktörens samtycke inte får betala skulder som uppkommit före rekonstruktionen, åta sig nya förpliktelser eller överlåta, pantsätta eller upplåta egendom av väsentlig betydelse för verksamheten.⁶⁶ Dock bör det nämnas att företagets rådighet inte inskränks. Rättshandlingar som företas är alltså bindande, även om de bryter mot handlingsbegränsningen.⁶⁷ Under rekonstruktionen beslutar rekonstruktören även om hur verksamheten ska bedrivas och företaget måste följa dessa beslut.⁶⁸

Företagsrekonstruktion förknippas ofta med ackord⁶⁹, antingen offentligt ackord eller underhandsackord.⁷⁰ En rekonstruktion syftar till att förbättra ett företag ekonomiskt och hjälpa det ur sin ekonomiska kris, därmed ses ackord som en tämligen naturlig del i en företagsrekonstruktion.⁷¹ Underhandsackord bygger på att en gäldenär och en borgenär själva kommer överens om ackorden och varken domstol eller myndighet kopplas in.⁷² Offentligt ackord är ett eventuellt förfarande inom företagsrekonstruktion;⁷³ det kan alltså inte förekomma utanför en sådan.⁷⁴ Offentligt ackord regleras i företagsrekonstruktionslagen och fungerar på så sätt att alla borgenärer som omfattas av ackordsförhandlingen ska ha lika rätt till återbetalning av sina fordringar.⁷⁵ Trots detta finns det inga krav på att en företagsrekonstruktion måste innehålla ett ackord.⁷⁶

Det är rätten som beslutar ifall en företagsrekonstruktion ska upphöra. Beslut om upphörande av en rekonstruktion ska göras: om syftet med den inte längre uppnås, om gäldenären begär det, om gäldenären uteblir från borgenärssammanträdet, om en borgenär eller rekonstruktören begär det och syftet inte längre kan antas uppnås eller om det finns andra

---

⁶⁴ 2 kap 16 § 1 st lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

⁶⁵ Mellqvist, Mikael, *Obeståndsrätten – en introduktion*, 6 uppl., s. 115.

⁶⁶ 2 kap 15 § 1 st lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

⁶⁷ 2 kap 15 § 2 st lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

⁶⁸ 2 kap 14 § 2 st lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

⁶⁹ En ekonomisk uppgörelse mellan en gäldenär, som är på obestånd, och en borgenär genom en skuldnedskrivning, se Mellqvist, Mikael, *Obeståndsrätten – en introduktion*, 6 uppl., s. 119.

⁷⁰ Mellqvist, Mikael, *Obeståndsrätten – en introduktion*, 6 uppl., s. 119.

⁷¹ Mellqvist, Mikael, *Obeståndsrätten – en introduktion*, 6 uppl., s. 119.

⁷² Mellqvist, Mikael, *Obeståndsrätten – en introduktion*, 6 uppl., s. 119.

⁷³ Mellqvist, Mikael, *Obeståndsrätten – en introduktion*, 6 uppl., s. 119.

⁷⁴ Mellqvist, Mikael, *Obeståndsrätten – en introduktion*, 6 uppl., s. 119.

⁷⁵ 3 kap 2 § lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

⁷⁶ Mellqvist, Mikael, *Obeståndsrätten – en introduktion*, 6 uppl., s. 119.

särskilda skäl. Om ingen av ovan nämnda kriterier uppfylls ska annars en företagsrekonstruktion beslutas att upphöra tre månader efter det att beslutet om rekonstruktion beviljades. Finns det synnerliga skäl har rätten dock möjlighet att förlänga rekonstruktionen ytterligare tre månader åt gången upp till högst ett år.⁷⁷

2.4 Hur påverkas borgenärerna runt ett rekonstruktionsföretag?

Vid en företagsrekonstruktion påverkas de flesta aktörer runt rekonstruktionsföretaget.⁷⁸ Lagstiftaren menar att det främst är borgenärerna till ett rekonstruktionsföretag som påverkas då det är deras fordringar och intressen som står på spel.⁷⁹ Oavsett om de är borgenärer till ett företag i ekonomisk kris som inte genomgår en rekonstruktion eller till ett krisdrabbat företag som genomgår en rekonstruktion finns risken att dessa borgenärer inte får sina fordringar betalda.⁸⁰ Då dessa borgenärer är i en riskfylld situation bör de få chansen att påverka rekonstruktionsförfarandet,⁸¹ vilket de får möjlighet till genom sin huvudroll under borgenärssammanträdet.⁸² Under borgenärssammanträdet är det rekonstruktörens uppgift att lägga fram en ingående bild över företagets ekonomi samt redovisa hur rekonstruktionen är tänkt att gå till och hur rekonstruktionens syfte ska uppfyllas.⁸³ På sammanträdet ska det framkomma så mycket information om förfarandet att borgenärerna kan göra ett väl övervägt beslut kring rekonstruktionens fortsatta överlevnad.⁸⁴ På borgenärssammanträdet har borgenärerna också möjlighet att uttala sig om hur de anser att rekonstruktionen bör fortgå.⁸⁵ Om någon borgenär skulle begära det, finns det också möjlighet att tillsätta en borgenärskommitté under rekonstruktionen.⁸⁶ I en borgenärskommitté ska det ingå tre borgenärer samt eventuellt en representant för de anställda.⁸⁷ En borgenärskommitté är främst tänkt att fungera som en länk mellan rekonstruktören och övriga borgenärer.⁸⁸ De-

---

⁷⁷ 4 kap 7-8 §§ lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

⁷⁸ Prop. 1995/96:5, *lag om företagsrekonstruktion*, s. 58-60.

⁷⁹ Prop. 1995/96:5, *lag om företagsrekonstruktion*, s. 108.

⁸⁰ Prop. 1995/96:5, *lag om företagsrekonstruktion*, s. 58.

⁸¹ Prop. 1995/96:5, *lag om företagsrekonstruktion*, s. 58.

⁸² Prop. 1995/96:5, *lag om företagsrekonstruktion*, s. 109.

⁸³ Prop. 1995/96:5, *lag om företagsrekonstruktion*, s. 58.

⁸⁴ Prop. 1995/96:5, *lag om företagsrekonstruktion*, s. 109.

⁸⁵ 2 kap 16 § 1 st lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

⁸⁶ 2 kap 16 § 2 st lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

⁸⁷ 2 kap 16 § 1 st lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion

⁸⁸ Mellqvist, Mikael, *Obeståndsrätten – en introduktion*, 6 uppl., s. 116.

ras övriga uppgifter är att bevaka borgenärskollektivets bästa samt vara en informationspartner till rekonstruktören.⁸⁹

Trots den betydande påverkan som borgenärerna har på rekonstruktionen är huvudprincipen att det krisdrabbade företaget ska vara skyddat mot särskilda sanktioner från enskilda borgenärer.⁹⁰ Bland annat får ingen utmätning eller övrig verkställighet enligt utsökningsbalken (1981:774), UB, ske.⁹¹ Det innebär exempelvis att en ansökan om konkurs gällande företaget, från dess borgenärer, inte får bifallas.⁹² Lagstiftaren menar att denna princip är en fundamental byggsten för att förfarandet om företagsrekonstruktion ska fungera.⁹³ Detta främst för att det ska vara möjligt för ett företag med betalningssvårigheter att fortleva genom hela rekonstruktionen.⁹⁴ Dock bör nämnas att det krisdrabbade företaget själv har rätt att inleda ett förfarande om konkurs.⁹⁵ Företaget är alltså skyddat mot borgenärerna men har själv rätt att bestämma över möjligheten till konkurs.⁹⁶ Förbudet mot verkställighet enligt UB gäller under hela rekonstruktionsperioden, från det att beslut om företagsrekonstruktion fattas tills det att beslut om upphörande av rekonstruktionen fattas.⁹⁷ Endast i fall när det finns risk att tro att företaget i rekonstruktionen sätter borgenärernas intressen i fara får rätten besluta om en åtgärd som förhindrar detta.⁹⁸ Exempel på sådana handlingar som företaget kan göra är att med eller utan rekonstruktörens godkännande företa åtgärder som skadar borgenärerna.⁹⁹ Rätten kan då besluta om åtgärder som finns i rättegångsbalken (1942:740), RB, 15 kap. 3 § såsom föreläggande med vite eller ställa egendomen under förvaltning.¹⁰⁰

2.5 Sammanfattning

Lagen om företagsrekonstruktion har främst kommit till för att ge ett alternativ till konkurs och kan inträffa i ett tidigare skede jämfört med konkursförfarandet. Tanken med lagen är att företag som befinner sig i ekonomisk kris ska få möjlighet att rekonstruera sin verksamhet och på så sätt undvika konkurs. Viktigt är dock att förfarandet endast ska träffa de före-

---

⁸⁹ Prop. 1995/96:5, *lag om företagsrekonstruktion*, s. 110.

⁹⁰ Mellqvist, Mikael, *Obeståndsrätten – en introduktion*, 6 uppl., s. 116.

⁹¹ 2 kap 17 § lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

⁹² Prop. 1995/96:5, *lag om företagsrekonstruktion*, s. 57.

⁹³ Prop. 1995/96:5, *lag om företagsrekonstruktion*, s. 57.

⁹⁴ Prop. 1995/96:5, *lag om företagsrekonstruktion*, s. 57.

⁹⁵ Mellqvist, Mikael, *Obeståndsrätten – en introduktion*, 6 uppl., s. 111.

⁹⁶ Mellqvist, Mikael, *Obeståndsrätten – en introduktion*, 6 uppl., s. 111.

⁹⁷ 2 kap 17 § lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

⁹⁸ 2 kap 18 § lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

⁹⁹ Riksskatteverket, *Konkurs, företagsrekonstruktion & ackord*, 4 uppl., s. 252.

¹⁰⁰ Riksskatteverket, *Konkurs, företagsrekonstruktion & ackord*, 4 uppl., s. 252.

tag som anses ha en bärande affärsidé och som förutspås ha en fortsatt lönsam verksamhet. Viljan hos det krisdrabbade företaget till att en rekonstruktion ska genomföras är också en viktig byggsten för att företagsrekonstruktion ska fungera och för att en ansökan ska beviljas.

Ett företagsrekonstruktionsförfarande går till på så sätt att en ansökan skickas in till tingsrätten som antingen beviljar eller avslår ansökan. Blir ansökan beviljad ska det utses en rekonstruktör för förfarandet. Rekonstruktörens uppgift är att driva rekonstruktionen framåt och det är även denna som har rätt att besluta om handlingar under förfarandet. Rekonstruktionsföretagets handlingsförmåga begränsas under rekonstruktionen och vissa handlingar som att åta sig nya förpliktelser får endast göras med rekonstruktörens samtycke. Skulle trots det sådana handlingar utföras utan samtycke är handlingen ändå rättsligt bindande. I en företagsrekonstruktion genomförs ofta förhandlingar om ackord, antingen underhandsackord eller offentlig ackord. Detta är främst till för att minska företaget skulder och genom detta får det chansen att överleva sin ekonomiska kris.

Förutom företaget som genomgår rekonstruktion påverkas också dennes borgenärer väsentligt. I och med detta har lagstiftaren gett borgenärerna i en företagsrekonstruktion viss rätt till insyn och inflytande över förfarandet. Detta främst genom det obligatoriska borgenärssammanträdet. Här får borgenärerna möjlighet till att yttra sig om de anser att rekonstruktion ska fortsätta eller inte samt hur de anser att förfarande bör fortgå. Trots borgenärernas inflytande över förfarandet finns det också regler för att skydda rekonstruktionsföretaget mot vissa sanktioner från borgenärerna. Under rekonstruktionsförfarandet har borgenärerna nämligen inte möjlighet att ansöka om konkurs för det krisdrabbade företaget. Inga andra verkställigheter enligt UB är heller möjliga för en borgenär att genomdriva.

3 Franchising

3.1 Inledning

Under de senaste 30 åren har franchising i Sverige utvecklats i snabb takt. Det har över tid inneburit att behovet av lagstiftning kring franchising har blivit stort. Ett av syftena med nuvarande lagstiftning på området är att reducera det missförhållande som annars kan uppstå mellan parterna i ett franchiseförhållande. Att som näringsidkare ingå ett franchiseförhållande anses ha betydande fördelar, vilket är en grund till den snabba tillväxten av franchising i Sverige.¹⁰¹

Begreppet franchising beskrivs först i detta kapitel för att få en förståelse av innebörden. Därefter ges en beskrivning av de fördelar som anses förenade med franchiseförhållandet. Ett franchiseförhållande regleras av ett avtal innehållande vissa skyldigheter för båda parter. Under rubriken 3.4 refereras en intervju som gjorts med en franchisetagare inom Team Sportia AB.

3.2 Begreppet franchising

Franchising innebär att en franchisetagare marknadsför och säljer varor eller tjänster under ett gemensamt namn, en immaterialrättighet, som har sitt ursprung hos en franchisegivare.¹⁰² Franchisegivaren är den i förhållandet som upplåter rättigheter till en franchisetagare.¹⁰³ Franchisetagaren i sin tur använder franchisegivarens etablerade affärskoncept och namn mot en ersättning.¹⁰⁴ Lagen (2006:484) om franchisegivares informationsskyldighet, franchiselagen, förutsätter att franchisegivaren är näringsidkare innan franchiseavtalet ingås.¹⁰⁵ För franchisetagarens del krävs det inte att denne är näringsidkare eller bedriver ekonomisk verksamhet tiden före avtalets ingående.¹⁰⁶ Tvärtom är det vanligt att franchisetagaren startar sin verksamhet vid tillfället då parterna ingår franchiseavtalet.¹⁰⁷ Utöver detta finns det inte någon entydig definition av franchising etablerad i Sverige.¹⁰⁸

---

¹⁰¹ Prop. 2005/06:98, *förstärkt skydd för franchisetagare*, s. 9-10.

¹⁰² 2 § lagen (2006:484) om franchisegivares informationsskyldighet.

¹⁰³ 2 § lagen (2006:484) om franchisegivares informationsskyldighet.

¹⁰⁴ Prop. 2005/06:98, *förstärkt skydd för franchisetagare*, s. 35.

¹⁰⁵ 2 § lagen (2006:484) om franchisegivares informationsskyldighet.

¹⁰⁶ 2 § lagen (2006:484) om franchisegivares informationsskyldighet.

¹⁰⁷ Prop. 2005/06:98, *förstärkt skydd för franchisetagare*, s. 35.

¹⁰⁸ Prop. 2005/06:98, *förstärkt skydd för franchisetagare*, s. 7.

En franchisegivare har ofta ett flertal franchisetagare och tack vare det får båda parter en stor marknadstäckning under ett gemensamt varumärke eller namn, vilket även leder till ökad kundkrets. I och med det ökar omsättningsvolymen av varor; därför kan dessa förhandlas till bra priser för både franchisetagare och franchisegivare i förhållande till utomstående aktörer. Det etablerade konceptet och namnet för franchisegivarens verksamhet, samt det stöd franchisetagaren får genom förhållandet, är en form av säkerhet. Det gör att riskerna förenade med att starta en verksamhet minskar. Risker som kan uppstå för näringsidkare, exempelvis att kunderna inte blir tillräckligt många, minimeras för en franchisetagare. Stödet kan vara i form av personalutbildningar eller marknadsföringsstöd som ges till franchisetagaren men också att franchisegivaren, till båda parter fördel, träffar avtal med nya eller bättre leverantörer. Alla dessa fördelar har sammantaget varit en bidragande faktor till att franchising vuxit och är mycket vanligt bland svenska företag idag.¹⁰⁹

3.3 Regler kring franchising

Den svenska lagen om franchisegivares informationsskyldighet bygger mestadels på en modellag¹¹⁰ utformad av UNIDROIT, *International Institute for the Unification of Private Law*.¹¹¹ UNIDROIT är en mellanstatlig organisation med medlemmar runtom i världen.¹¹² Organisationen presenterade denna modellag 2002 och Sverige var snabba med att implementera dessa regler i svensk rätt.¹¹³ Den svenska lagstiftningen började gälla redan 2006.¹¹⁴ Tidigare var lagen (1915:218) om avtal och andra rättshandlingar på förmögenhetsrättens område och lagen (1984:292) om avtalsvillkor mellan näringsidkare till stor del tillämplig på dessa avtal vad gäller exempelvis oskälighet och ogiltighet.¹¹⁵ Det har genomförts ett flertal utredningar vad gäller franchising innan lag stiftades på området.¹¹⁶ Begreppet franchising var relativt nytt i Sverige då de första utredningarna gjordes på 1980-talet, vilket innebar att det inte fanns mycket erfarenhet och kunskap inom ämnet.¹¹⁷ På grund av de risker som ansågs förenade med franchising fick detta sätt att driva företag på kritik.¹¹⁸ En betydande risk var att avtalen mellan parterna inte tillgodosåg det förskjutna förhållande som rådde mellan

---

¹⁰⁹ Prop. 2005/06:98, *förstärkt skydd för franchisetagare*, s. 8 & 35.

¹¹⁰ *Model Franchise Disclosure Law*, UNIDROIT, 2002.

¹¹¹ Prop. 2005/06:98, *förstärkt skydd för franchisetagare*, s. 10-11.

¹¹² International Institute for the Unification of Private Law (UNIDROIT), *History and overview*, www.unidroit.org, uppdaterad: 2014-07-29, hämtad: 2015-02-17.

¹¹³ Prop. 2005/06:98, *förstärkt skydd för franchisetagare*, s. 10.

¹¹⁴ 2005/06:LU26, *lagstiftning om franchising*, sammanfattning.

¹¹⁵ Prop. 2005/06:98, *förstärkt skydd för franchisetagare*, s. 9.

¹¹⁶ Prop. 2005/06:98, *förstärkt skydd för franchisetagare*, s. 10.

¹¹⁷ Prop. 2005/06:98, *förstärkt skydd för franchisetagare*, s. 10.

¹¹⁸ Prop. 2005/06:98, *förstärkt skydd för franchisetagare*, s. 10.

franchisegivare och franchisetagare; tagaren hade en sämre ställning i förhållande till givaren.¹¹⁹ Därmed ansågs det viktigt att reglera detta genom en lag som redogör för hur franchiseavtalet ska se ut i vissa aspekter för att reducera det missförhållande som ibland rådde mellan parterna.¹²⁰ Resultatet blev en definition av franchiseavtalet enligt följande:

Med franchiseavtal avses i denna lag ett avtal varigenom en näringsidkare (franchisegivaren) kommer överens med någon annan (franchisetagaren) om att denne mot ersättning till franchisegivaren skall använda franchisegivarens särskilda affärsidé om marknadsföring och försäljning av varor eller tjänster. Som ytterligare förutsättningar för att ett avtal skall anses vara ett franchiseavtal enligt denna lag gäller att franchisetagaren enligt avtalet skall använda franchisegivarens näringskännetecken eller andra immateriella rättigheter samt medverka vid återkommande kontroller av att avtalet följs.¹²¹

Lagstiftningens bestämmelse om att franchisetagaren enligt avtalet ska använda franchisegivarens namn och affärsidé utgör inte bara ett rent krav; det är även en betydande fördel för franchisetagaren då denne har större möjligheter att snabbt etablera sig.¹²² Denna fördel gäller även avseende kravet på att franchisetagaren ska använda sig av franchisegivarens immaterialrättigheter samt delta i löpande kontroller av att avtalet mellan parterna följs.¹²³

Franchiseavtal skiljer sig i vissa aspekter från andra former av avtal. Generellt sett finns det i stor omfattning lagar, regler och sedvänja inom avtalsrätten, vilket gör att avtalen i de situationerna inte är särskilt omfattande vad gäller graden av detaljerat innehåll. Det kan uttryckas på så vis att dessa avtal lutar sig mot den svenska rätten. I det avseendet är franchiseavtalen istället ofta detaljerade och omfattande. Detta dels på grund av den sparsamma regleringen om franchising inom svensk rätt, dels för franchisetagarens skull för att denne inte ska vara tvungen att i hög grad vara insatt i juridiska frågor som avtalet rör. Det som är oklart för denna part går lätt att hitta i avtalet.¹²⁴

Franchisegivaren och franchisetagaren har enligt avtalet skyldigheter mot varandra.¹²⁵ En franchisegivare ska se till att franchisekonceptet upprätthålls och skyddas samt vara ett stöd

---

¹¹⁹ Prop. 2005/06:98, *förstärkt skydd för franchisetagare*, s. 10.

¹²⁰ Prop. 2005/06:98, *förstärkt skydd för franchisetagare*, s. 10.

¹²¹ 2 § lagen (2006:484) om franchisegivares informationsskyldighet.

¹²² Prop. 2005/06:98, *förstärkt skydd för franchisetagare*, s. 8.

¹²³ 2 § lagen (2006:484) om franchisegivares informationsskyldighet.

¹²⁴ Engström, Anders m.fl., *Franchising i praktiken*, 2 uppl., s. 91.

¹²⁵ Engström, Anders m.fl., *Franchising i praktiken*, 2 uppl., s. 95.

för franchisetagaren.¹²⁶ En annan skyldighet är att förhandla med leverantörer om sortimentet som franchisetagaren marknadsför och säljer i sin butik eller liknande.¹²⁷ Även franchisetagaren har i detta förhållande vissa skyldigheter.¹²⁸ Skyldigheterna regleras olika från avtal till avtal, men gemensamt är att franchisetagaren ska bedriva sin verksamhet i överensstämmelse med syftet som franchisegivarens rörelse innebär.¹²⁹ Orsaker till att franchiseavtal ser olika ut är att det kan röra sig om olika marknader och olika typer av verksamhet, exempelvis detaljhandel.¹³⁰

Franchiselagen syftar inte endast på hur ett franchiseavtal ska se ut, lagen har även en inriktning på förhållandet mellan parterna innan avtalet ingåtts.¹³¹ Informationsskyldigheten innebär att franchisegivaren ska informera den blivande franchisetagaren om vissa omständigheter som ska komma att regleras i franchiseavtalet.¹³² Denna informationsskyldighet måste vara fullgjord i god tid innan ingående av avtalet.¹³³ Det framgår inte i lagen vad ”god tid” innebär, detta kan tolkas olika från situation till situation.¹³⁴ Propositionen innehåller en fingervisning om vad god tid kan innebära, vilket anges som en 14-dagarsperiod.¹³⁵

Tiden före avtalets ingående och delar av dess innehåll regleras alltså av franchiselagen.¹³⁶ I svensk rätt finns däremot ingen reglering vad gäller det löpande förhållandet.¹³⁷ En hint kan här fås genom EU:s DCFR, *Draft Common Frame of Reference*, som innehåller förslag till regler för europeisk privaträtt.¹³⁸ Det är en modelllag som bland annat utgörs av regler för franchiseförhållandet, både före avtalets ingående och under det löpande förhållandet.¹³⁹ En stor skillnad mot franchiselagen är att DCFR innehåller särskilda bestämmelser kring skyldigheter, både för franchisegivaren och franchisetagaren, som gäller under avtalsförhållandet.¹⁴⁰ De flesta av dessa artiklar innehåller bestämmelser som säger att de inte får avtalas bort under några förhållanden eller att de inte får avtalas bort till nackdel för franchisetaga-

---

¹²⁶ Engström, Anders m.fl., *Franchising i praktiken*, 2 uppl., s. 95.

¹²⁷ Engström, Anders m.fl., *Franchising i praktiken*, 2 uppl., s. 95.

¹²⁸ Engström, Anders m.fl., *Franchising i praktiken*, 2 uppl., s. 95.

¹²⁹ Engström, Anders m.fl., *Franchising i praktiken*, 2 uppl., s. 95.

¹³⁰ Prop. 2005/06:98, *förstärkt skydd för franchisetagare*, s. 8.

¹³¹ 1 § lagen (2006:484) om franchisegivares informationsskyldighet.

¹³² 3 § lagen (2006:484) om franchisegivares informationsskyldighet.

¹³³ 3 § lagen (2006:484) om franchisegivares informationsskyldighet.

¹³⁴ Prop. 2005/06:98, *förstärkt skydd för franchisetagare*, s. 37.

¹³⁵ Prop. 2005/06:98, *förstärkt skydd för franchisetagare*, s. 37.

¹³⁶ Lagen (2006:484) om franchisegivares informationsskyldighet.

¹³⁷ Lagen (2006:484) om franchisegivares informationsskyldighet.

¹³⁸ *Draft Common Frame of Reference*, 2009, The purpose of the DCFR, s. 7-8.

¹³⁹ *Draft Common Frame of Reference*, 2009, Chapter 4: Franchise, s. 357-361.

¹⁴⁰ *Draft Common Frame of Reference*, 2009, Chapter 4: Franchise, s. 357-361.

ren.¹⁴¹ Dock finns det också artiklar som täcks av avtalsfrihet och kan avtalas bort.¹⁴² Den svenska franchiselagen ser till stora delar ut som EU:s förslag till reglering vad gäller förhållandet innan avtalets ingående.¹⁴³ DCFR kan i franchiseförhållanden fungera som en vägledning vid skrivande av avtal vad gäller skyldigheter för parterna för att få ett så fullständigt avtal som möjligt.¹⁴⁴ Trots att detta endast är förslag till harmonisering inom EU och inte lagstadgat i Sverige har reglerna redan använts som vägledning i domstolsavgöranden i högsta domstolen.¹⁴⁵ Bland annat vad gäller avtalstolkning och skäligen uppsägningstid, här för avtalsrätt generellt och inte bara franchising.¹⁴⁶

3.4 Franchiseavtal Team Sportia

Nedan redogörs för den intervju som gjorts med en franchisetagare inom Team Sportia.¹⁴⁷ Det avtal som styr franchiseförhållandet kan enligt respondenten med fördel vara detaljerat då det endast i liten utsträckning finns speciallagstiftning och praxis att falla tillbaka på. Både franchisegivaren och franchisetagaren har ofta fördel av att avtalet är detaljerat eftersom givaren här har möjlighet att styra tagaren mot den aktuella franchisegivarens affärsidé. Genom avtalet går det att reglera hur begränsad franchisetagaren ska vara i sitt handlande.

Denna detaljreglering är märkbar i Team Sportias franchiseavtal vilket skrevs om nyligen på grund av ägarbyte i Team Sportia AB. Tidigare lämnades utrymme för tolkning av avtalet men så är numera inte fallet, det är den betydande förändringen. Detta är fördelaktigt för både franchisetagare och franchisegivare då det inte uppstår oklarheter i vad som gäller. Detaljeringen i avtalet består till stor del i skyldigheter för franchisetagaren då det är detta som styr hur affärsidén upprätthålls. Respondenten menar att dessa skyldigheter vid en första anblick kan verka vara stora krav för en franchisetagare men är nödvändiga för att uppnå stabilitet i avtalet och franchiseförhållandet.

Vad gäller Team Sportia som kedja finns det en stor spridning och variation i butikerna vilket är en del av Team Sportia AB:s idé. För att det ska vara möjligt behöver franchiseavtalet till viss del utgöras av handlingsfrihet för franchisetagaren, då finns möjligheter för exem-

---

¹⁴¹ *Draft Common Frame of Reference*, 2009, Chapter 4: Franchise, s. 357-361.

¹⁴² *Draft Common Frame of Reference*, 2009, Chapter 4: Franchise, s. 357-361.

¹⁴³ *Draft Common Frame of Reference*, 2009, Chapter 4: Franchise, s. 357-361.

¹⁴⁴ Herre, Johnny, *DCFR och svensk rätt*, SvJT 2012, s. 933-940.

¹⁴⁵ NJA 2009 s. 672.

¹⁴⁶ NJA 2009 s. 672.

¹⁴⁷ Där källhänvisning saknas hänvisas till den intervju som finns under bilaga 1.

pelvis lokal anpassning. Ett sätt att påverka denna handlingsfrihet, både vad gäller att begränsa och utvidga den, är olika system som avgör hur stor franchiseavgiften är. Vanligt är att en fast avgift tas ut från alla franchisetagare, utöver det är en variant att ta ut avgift som motsvarar en viss procentsats av omsättningen franchisetagaren har. En annan variant är att basera avgiften på var inköpet av varor görs, Team Sportia AB exempelvis har ett sådant system. Det innebär att franchisetagarna får en så kallad kick-back, återbetalning, av franchiseavgiften när butiken köper in varor från Team Sportia AB:s avtalsbundna leverantörer. Detta för att det ska vara förmånligt för butiken att tillhandahålla dessa särskilda varor i jämförelse med att köpa in från utomstående leverantörer. Detta sätt att avgöra storleken på franchiseavgiften gör att butikerna har en viss handlingsfrihet och kan tillhandahålla det utbud som passar området där butiken är belägen.

När Team Sportia AB genomgick rekonstruktionen skrevs särskilda avtal, med dess franchisetagare, som skulle gälla endast under rekonstruktionen. Avtalen hade som syfte att göra det möjligt för franchisetagarna att vid fler tillfällen gå ur franchiseförhållandet, jämfört med det annars gällande avtalet. Det särskilda avtalet under rekonstruktionen är inte en självklarhet men är naturligt förekommande då det utgör en säkerhet för franchisetagarna. Parterna är trots allt egna juridiska personer och behöver möjligheten att gå ur ett franchiseförhållande under en rekonstruktion om det bedöms vara övervägande negativt för franchisetagaren.

Under Team Sportias rekonstruktion fanns det behov av finansiering för kunna betala sina skulder och driva verksamheten vidare. Detta var möjligt genom försträckning från butiksägarna, franchisetagarna. Dessa försträckningar utgjorde superförmånsrätt vilket innebär att denna förmånsrätt kan göras gällande om Team Sportia skulle gå i konkurs och inte har betalat tillbaka pengarna som lånats ut.¹⁴⁸ Superförmånsrätt utgör en allmän förmånsrätt och betyder att pengarna som lånas ut till gäldenären blir belagda med förmånsrätt vid en eventuell konkurs.¹⁴⁹ Detta förutsatt att ett avtal om superförmånsrätt har ingåtts med rekonstruktörens samtycke.¹⁵⁰ Förutom denna förmånsrätt var lånen kortsiktiga med höga räntor; de var endast till för att få företaget på fötter och klara av rekonstruktionen.

---

¹⁴⁸ 2 § förmånsrättslagen (1970:979).

¹⁴⁹ 10 § 1 st 4 p förmånsrättslagen (1970:979).

¹⁵⁰ 10 § 1 st 4 p förmånsrättslagen (1970:979).

3.5 Sammanfattning

Som framkommit är franchising som begrepp och företagsform förhållandevis nytt i Sverige, vilket gör att det finns sparsamt med lagstiftning och regler kring området. En snabb utveckling har skett de senaste åren och många företag är idag uppbyggda på franchising. Trots den snabba utvecklingen finns det idag ingen etablerad definition av franchising i Sverige, det som används är en precisering av själva franchiseavtalet i franchiselagen. Preciseringsen uppställer vissa krav på vad ett sådant avtal ska innehålla för att det ska anses röra sig om ett franchiseavtal. Svensk praxis har funnit viss vägledning vid avtalstolkning inom DCFR som är EU:s förslag på harmonisering av regler kring avtalsrätt för medlemsländerna.

Det är ingen slump att det finns många franchiseföretag i Sverige med hänsyn tagen till de många fördelar som uppstår i och med franchiseförhållandet som styrs av franchiseavtalet. En annan intressant aspekt vad gäller franchising är de omfattande och detaljerade avtal som ligger till grund för dessa förhållanden. Utöver det som enligt franchiselagen ska finnas i ett franchiseavtal är det upp till parterna vad som ska vara centralt för avtalsförhållandet. Det skiljer sig åt beroende på vilken typ av verksamhet franchiseägare och franchisegivare bedriver samt vilken typ av marknad dessa aktörer befinner sig på.

4 Avtalsförhållanden i en företagsrekonstruktion

4.1 Inledning

En viktig fråga inom företagsrekonstruktion är hur parterna runt rekonstruktionen påverkas och då främst företagets borgenärer.¹⁵¹ Borgenärer påverkas i störst utsträckning på så sätt att de riskerar att inte få betalt enligt de avtal och överenskommelser de har med det företag som påbörjar en företagsrekonstruktion.¹⁵² Frågan blir då vad som ska hända med dessa avtal och huruvida avtalen fortsätter gälla trots att en av parterna eventuellt inte längre är i stånd att uppfylla sin del.¹⁵³

Detta kapitel ger en inblick i hur avtal hanteras vid en företagsrekonstruktion. Vikten läggs på avtal mellan rekonstruktionsföretaget och dess avtalspartners. Detta för att klargöra hur ett franchiseavtal kan behandlas i en företagsrekonstruktion. Den situation som främst förklaras är motpartens begränsade möjlighet till hävning av avtal under en företagsrekonstruktion. För en tydligare förståelse för läsaren tas även allmän avtalsrätt upp, främst påföljder vid avtalsbrott, då franchiseförhållandet till stor del bygger på ett avtalsförhållande.

4.2 Påföljder vid avtalsbrott

Huvudprincipen inom svensk avtalsrätt är att avtal ska hållas, *pacta sunt servanda*.¹⁵⁴ När ett avtal har träffats mellan två parter ska båda parter fullgöra de prestationer de åtagit sig genom tecknandet av avtalet.¹⁵⁵ Ibland sker dock att en part inte fullgör de förpliktelser som parterna kommit överens om i avtalet.¹⁵⁶ I dessa fall föreligger ett avtalsbrott.¹⁵⁷ Vid ett avtalsbrott kan konsekvenser, så kallade påföljder, göras gällande av den drabbade avtalsparten.¹⁵⁸ Tanken med påföljderna är att den part som blivit drabbad av avtalsbrottet ska hamna i samma ekonomiska ställning som denne skulle varit i om avtalet hade följts.¹⁵⁹ I lagen (1915:218) om avtal och andra rättshandlingar på förmögenhetsrättens område, avtalslagen, finns främst generella bestämmelser. Exempelvis innehåller den regler om slutande av avtal och ogiltighetsregler. Dock finns där inga bestämmelser om vad som ska hända vid

---

¹⁵¹ Persson, H., Annina m.fl., *Företagsrekonstruktion – i teori och praktik*, 2 uppl., s. 103.

¹⁵² Mellqvist, Mikael, *Obeståndsrätten – en introduktion*, 6 uppl., s. 119-120.

¹⁵³ Persson, H., Annina m.fl., *Företagsrekonstruktion – i teori och praktik*, 2 uppl., s. 103.

¹⁵⁴ Ramberg, Jan m.fl., *Allmän avtalsrätt*, 8 uppl., s. 219.

¹⁵⁵ Ramberg, Jan m.fl., *Allmän avtalsrätt*, 8 uppl., s. 219.

¹⁵⁶ Ramberg, Jan m.fl., *Allmän avtalsrätt*, 8 uppl., s. 219.

¹⁵⁷ Ramberg, Jan m.fl., *Allmän avtalsrätt*, 8 uppl., s. 219.

¹⁵⁸ Ramberg, Jan m.fl., *Allmän avtalsrätt*, 8 uppl., s. 219.

¹⁵⁹ Ramberg, Jan m.fl., *Allmän avtalsrätt*, 8 uppl., s. 219.

ett avtalsbrott.¹⁶⁰ Vi sådana situationer tillämpas istället speciallagar såsom köplagen (1990:931) och konsumentköplagen (1990:932), vid bestämmande av påföljder på grund av avtalsbrott.¹⁶¹ Passar inte dessa speciallagar in på situationen används istället allmänna avtalsrättsliga principer alternativt tolkas lagtexten analogt¹⁶². Dock är dessa bestämmelser till viss del begränsade och vissa är anpassade endast för den särskilda avtalstypen.¹⁶³

Några generella påföljder som ofta aktualiseras är innehållande av prestation, naturaluppfyllelse, avhjälpande och omleverans, prisavdrag, hävning och skadestånd. Innehållande innebär att när en part som är skyldig att prestera före den andra eller när prestationerna ska ske samtidigt inte längre kan prestera har också den andra parten rätt att hålla inne med sin prestation. För att rätten till innehållande av prestation ska föreligga krävs inte att motpartens avtalsbrott är betydligt. Dock måste innehållandet stå i proportion till avtalsbrottet. När det kommer till naturaluppfyllelse innebär det att en part kan tvinga fram avtalsförpliktelsen *in natura* från sin motpart. Vid till exempel köp av en cykel kan köparen kräva att få just den cykeln som avtalet omfattar. Den tredje påföljden är avhjälpande och omleverans vilken innebär att motparten som inte uppfyllt sin förpliktelse får möjlighet att rätta till felet. Exempelvis kan en felaktig vara levereras om mot en ny, eller en vägg som blivit målad i fel färg målas om till rätt färg. Prisavdrag är också en påföljd till avtalsbrott och innebär att parten har rätt till ersättning för värdeskillnaden som uppstår till följd av brottet. En annan påföljd är hävning av avtalet. Det innebär att båda parter prestationsskyldighet upphör och avtalet slutar gälla. Hävning anses vara en ingripande påföljd som kan medföra stora konsekvenser. Det kan också vara lockande att häva ett avtal som senare visar sig vara en dålig affär. För att undvika denna typ av hävning, eftersom det inte grundas på ett avtalsbrott, har särskilda rekvisit vid hävning uppställts. För att ha rätt att häva ett avtal krävs det att avtalsbrottet är väsentligt. Den sista påföljden vid avtalsbrott som nämns i denna uppsats är skadestånd. Skadestånd innebär att den avtalspart som drabbats av skada får ekonomisk

---

¹⁶⁰ Lagen (1915:218) om avtal och andra rättshandlingar på förmögenhetsrättens område.

¹⁶¹ Ramberg, Jan m.fl., *Allmän avtalsrätt*, 8 uppl., s. 219.

¹⁶² Analog tolkning innebär att i en situation där lagstiftning saknas tillämpas istället regler för en annan situation där lagstiftning finns, se Zetterström, Stefan, *Juridikens och dess arbetsätt – en introduktion*, 2 uppl., s. 90.

¹⁶³ Till exempel är köplagen inte tillämplig när det handlar om ett konsumentköp. Istället är den till för situationer mellan två näringsidkare eller mellan två privatpersoner. Köplagen är också dispositiv i sin helhet, vilket innebär att alla paragrafer är möjliga att avtala bort. Detta jämfört med konsumentköplagen som endast är tillämplig när en konsument köper av en näringsidkare. Konsumentköplagen är också till viss del tvingande genom att den inte går att avtala bort till nackdel för konsumenten, se Ramberg, Jan m.fl., *Allmän avtalsrätt*, 8 uppl., s. 219, 3-4 §§ köplagen (1990:931), 1 & 3 §§ konsumentköplagen (1990:932).

kompensation av sin motpart. Till sist bör nämnas att detta inte är en uttömmande lista utan endast påföljder som är generella och kan aktualiseras i olika situationer.¹⁶⁴

4.3 Hävningsförbudet i 2 kap 20 § företagsrekonstruktionslagen

I 2 kap 20 § företagsrekonstruktionslagen finns det en speciell regel som täcker vissa av rekonstruktionsföretagets avtal. Regeln innebär att ett avtal som motparten på grund av dröjsmål har rätt att häva före beslutet om företagsrekonstruktion, inte längre får göra det efter att beslutet om rekonstruktion fattats. Motivet till paragrafen är det starka intresse som rekonstruktionsföretaget har av att avtalsförhållandet kvarstår, för att rekonstruktionen ska kunna fullföljas.¹⁶⁵ Exempelvis är företag ofta i stort behov av att till exempel avtal rörande lokal, telefontjänster och råvaruleveranser inte bryts för att rekonstruktionen ska lyckas.¹⁶⁶ Om avtal som dessa bryts kan det vara förödande både för företagets fortsatta verksamhet men också för att en rekonstruktion i sådana fall skulle vara omöjlig att genomföra.¹⁶⁷ Det skulle vara negativt både för rekonstruktionsföretaget och dess avtalsparter.¹⁶⁸

Vid utformandet av paragrafen diskuterade regeringen huruvida ett sådant förfarande ska gälla alla avtalsrelationer eller endast när rekonstruktionsföretaget är köpare eller i annan betalningsskyldighet och inte när dessa är i en säljande situation.¹⁶⁹ Regeringen menade att utgångspunkten för denna regel bör vara i så nära anknytning som möjligt till köplagen.¹⁷⁰ 63 § köplagen reglerar konkursboets rätt att inträda i gäldenärens avtal. Denna paragraf är inte beroende av om gäldenären är köpare eller säljare. På grund av det ansåg regeringen att även regeln, som inskränker hävningsrätten inom företagsrekonstruktion, bör vara generellt utformad.¹⁷¹ Det är även detta generella sätt som blivit resultatet i dagens företagsrekonstruktionslag.¹⁷²

Förbudet mot hävning gäller dock endast i fall när hävningsgrunden består i att rekonstruktionsföretaget är i dröjsmål med betalning eller leverans av vara eller om det befaras

---

¹⁶⁴ Ramberg, Jan m.fl., *Avtalsrätten – en introduktion*, 5 uppl., s. 86-94.

¹⁶⁵ Prop. 1995/96:5, *lag om företagsrekonstruktion*, s. 89.

¹⁶⁶ Prop. 1995/96:5, *lag om företagsrekonstruktion*, s. 89-90.

¹⁶⁷ Prop. 1995/96:5, *lag om företagsrekonstruktion*, s. 89-90.

¹⁶⁸ Prop. 1995/96:5, *lag om företagsrekonstruktion*, s. 89-90.

¹⁶⁹ Prop. 1995/96:5, *lag om företagsrekonstruktion*, s. 90.

¹⁷⁰ Prop. 1995/96:5, *lag om företagsrekonstruktion*, s. 91.

¹⁷¹ Prop. 1995/96:5, *lag om företagsrekonstruktion*, s. 91.

¹⁷² 2 kap 20 § lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

att ett sådant dröjsmål kan inträffa.¹⁷³ Som resultat av detta gäller inte hävningsförbudet när hävningsgrunden till exempel består av fel i vara.¹⁷⁴ Utöver detta krävs att avtalet i fråga ska vara ingått före det att beslutet om företagsrekonstruktion togs.¹⁷⁵ Det krävs även att hävningsrätten ska ha uppstått innan dess att beslutet om rekonstruktion fattats.¹⁷⁶ Uppkommer istället motpartens rätt att häva avtalet efter det att beslutet om företagsrekonstruktion fattats kan inte en sådan hävning hindras av rekonstruktionsföretaget.¹⁷⁷ Dessa regler kring rekonstruktionsföretagets rätt till hävningsförbud är tvingande till motpartens nackdel, och kan därmed inte avtalas bort.¹⁷⁸ Trots det skyddas motparten till viss del i regel på så sätt att den inte ska behöva utsättas för nya risker.¹⁷⁹ Detta kommer till uttryck genom att rekonstruktionsföretagets motpart inte ska vara skyldig att fortsätta leverera enligt avtalet till dess att företaget fullgör sina motsvarande prestationer, alternativt ställer säkerhet för dem.¹⁸⁰ Uppfylls inte detta inskränks inte längre hävningsrätten och motparten får istället tillbaka sin rätt att häva avtalet.¹⁸¹

För att hävningsförbudet ska bli gällande krävs också att rekonstruktionsföretaget med rekonstruktörens samtycke kräver att avtalet ska fullföljas.¹⁸² Detta krav ska framställas inom skälig tid på motpartens begäran.¹⁸³ Skälet till regeln om rekonstruktörens samtycke är att rekonstruktören redan besitter en stor roll i rekonstruktionsförfarandet och att det ankommer på denne att avgöra vilka avtal som bör fortsätta löpa samt vilka som bör avslutas.¹⁸⁴ För att förtydliga hur samspelet mellan en rekonstruktör och ett rekonstruktionsföretag ser ut ska här redogöras för ett fall som avgjordes i hovrätten år 2000.¹⁸⁵ Fallet gällde ett bolag med konceptet att sälja mobiltelefoner.¹⁸⁶ Under 1997 ingick bolaget ett återförsäljaravtal samt ett partneravtal med Telia.¹⁸⁷ Under hösten hamnade bolaget i ekonomiska svårigheter och inledde ett företagsrekonstruktionsförfarande.¹⁸⁸ Den 18 september samma år sade Telia upp båda avtalen med omedelbar verkan, som grund åberopades ett villkor i

---

¹⁷³ 2 kap 20 § lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

¹⁷⁴ Prop. 1995/96:5, *lag om företagsrekonstruktion*, s. 197.

¹⁷⁵ Persson, H., Annina m.fl., *Företagsrekonstruktion – i teori och praktik*, 2 uppl., s. 107.

¹⁷⁶ 2 kap 20 § 1 st lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

¹⁷⁷ Prop. 1995/96:5, *lag om företagsrekonstruktion*, s. 198.

¹⁷⁸ 2 kap 20 § 4 st lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

¹⁷⁹ Prop. 1995/96:5, *lag om företagsrekonstruktion*, s. 199.

¹⁸⁰ 2 kap 20 § lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

¹⁸¹ Prop. 1995/96:5, *lag om företagsrekonstruktion*, s. 199.

¹⁸² 2 kap 20 § 1 st lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

¹⁸³ 2 kap 20 § 1 st lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.

¹⁸⁴ Prop. 1995/96:5, *lag om företagsrekonstruktion*, s. 197-198.

¹⁸⁵ Svea Hovrätt mål nr T-4160-00, avgjort genom dom 15/12-2000.

¹⁸⁶ Svea Hovrätt mål nr T-4160-00, avgjort genom dom 15/12-2000.

¹⁸⁷ Svea Hovrätt mål nr T-4160-00, avgjort genom dom 15/12-2000.

¹⁸⁸ Svea Hovrätt mål nr T-4160-00, avgjort genom dom 15/12-2000.

avtalen som gav Telia rätt att säga upp dem på grund av motpartens eventuella konkurs, näringsförbud eller obestånd. Rekonstruktören gick dock inte med på detta utan hävdade att avtalen skulle fortlöpa.¹⁸⁹ Senare avbröts dock rekonstruktionen och bolaget gick i konkurs.¹⁹⁰ Konkursboet hävdade då att bolaget och Telias avtal fortfarande var i kraft och då Telia inte meddelat hävningsförklaring mot konkursboet hade Telia i och med detta att utge visst belopp.¹⁹¹ Telia invände angående detta och menade att avtalen redan sagts upp under företagsrekonstruktionen och att bolaget då inte krävt att avtalen skulle fortlöpa.¹⁹²

Hovrätten hade att bedöma huruvida ett avtalsförhållande mellan bolaget och Telia förelåg samt om bolaget utnyttjat sin möjlighet till hävningsförbud. I första frågan menade hovrätten att Telias hävningsgrund låg i befarat dröjsmål och att hävningsförbudet i 2 kap. 20 § företagsrekonstruktionslagen omfattades. Detta trots att avtalen sagts upp med stöd av särskilda villkor i avtalen. I den andra frågan menade hovrätten att bolaget inte utnyttjat sin rätt till hävningsförbudet då det inte inom skälig tid meddelat Telia att avtalen skulle fortlöpa. Hovrätten utvecklar argumentet med att Telia genom sin hävningsförklaring framfört en tillräcklig begäran till bolaget om att ge besked om avtalens fortlöpande. Vidare utvecklas argumentet med att rekonstruktörens eget besked om att avtalen skulle fortlöpa inte är tillräckligt. Detta eftersom ett beslut om företagsrekonstruktion inte ändrar bolagets rättskapacitet och att rekonstruktören inte var något ombud för bolaget. Att lämna ett sådant besked ska ankomma på rekonstruktionsföretaget, dock med rekonstruktörens samtycke. Hovrätten ansåg därmed att Telias hävning av avtalen inte stred mot bestämmelserna om hävningsförbud och avtalen skulle anses som avslutade.¹⁹³

4.4 Sammanfattning

Sammanfattningsvis kan sägas att när en avtalspart inte längre kan uppfylla sina förpliktelser enligt avtal som ingåtts har motparten rätt att kräva vissa påföljder av ett sådant avtalsbrott. Det finns dock inga allmänna påföljder vid avtalsbrott lagstadgat, utan antingen används avtalsrättsliga principer, speciallagar eller analogier i de fall ingen speciallag finns. Exempel på några påföljder som kan anses som allmänna principer är innehållande, prisavdrag och hävning.

---

¹⁸⁹ Svea Hovrätt mål nr T-4160-00, avgjort genom dom 15/12-2000.

¹⁹⁰ Svea Hovrätt mål nr T-4160-00, avgjort genom dom 15/12-2000.

¹⁹¹ Svea Hovrätt mål nr T-4160-00, avgjort genom dom 15/12-2000.

¹⁹² Svea Hovrätt mål nr T-4160-00, avgjort genom dom 15/12-2000.

¹⁹³ Svea Hovrätt mål nr T-4160-00, avgjort genom dom 15/12-2000.

Utöver detta bör det belysas att vid en företagsrekonstruktion infinner sig ett hävningsförbud för rekonstruktionsföretagets avtalsparter. Avtalen som täcks av detta förbud är avtal som före beslutet om rekonstruktion på grund av dröjsmål hade varit tillåtet för motparten att häva. Efter beslut om företagsrekonstruktion försvinner denna rätt och rekonstruktionsföretaget får istället rätt att kräva att avtalet fortsätter löpa. Detta förbud gäller såväl avtal där rekonstruktionsföretaget är köpare som när denne är säljare. För att rätt till förbudet ska gälla krävs dock att, på motpartens begäran, rekonstruktionsföretaget med rekonstruktörens samtycke ger besked om att avtalet ska fortsätta löpa. Uppfylls inte dessa kriterier kring hävningsförbudet upphör rekonstruktionsföretagets rätt till inskränkning i motpartens hävningsrätt och dessa har istället rätt att häva avtalet.

Det finns även ett undantag från hävningsförbudsregeln. Det är principen om att motparten inte ska bli tvungen att ta nya risker på grund av avtalet. För att rekonstruktionsföretaget ska kunna kräva nya prestationer från sina avtalsparter krävs att även rekonstruktionsföretaget fullgör motsvarande prestationer, alternativt ställer säkerhet för dem. Uppfylls inte detta får motparten återigen rätt att häva avtalet.

5 Analys

5.1 Inledning

Då ett franchiseförhållande till största del bygger på franchiseavtalet är det främst denna bit som är intressant att diskutera när en franchisegivare genomgår en rekonstruktion. Det finns knapphändig reglering kring hur ett franchiseavtal ska utformas, vilket resulterar i att franchiseförhållanden ser ut på olika sätt. Det betyder att dessa avtalsförhållanden påverkas i olika avseenden vid en företagsrekonstruktion. Samtidigt påverkas rekonstruktionen på olika vis i diverse franchiseförhållanden.

Har en franchisegivare hamnat i någon form av dröjsmål till franchisetagaren till följd av franchiseavtalet före rekonstruktionsbeslutet har tagaren rätt att häva avtalet. Efter beslut om rekonstruktion försvinner dock denna rätt enligt 2 kap 20 § företagsrekonstruktionslagen. Frågan blir dock vad som händer med franchiseavtalet när franchisegivaren inte längre kan uppfylla sina skyldigheter men trots det inte är i dröjsmål. Har franchisetagaren då rätt att häva avtalet? Det diskuteras bland annat hur gällande rätt fungerar i denna situation och om det finns behov av komplettering. Vidare är det också intressant hur ett franchiseförhållande påverkar en företagsrekonstruktion och vice versa, alltså hur en företagsrekonstruktion påverkar ett franchiseförhållande.

5.2 Behandling av ett franchiseavtal i en företagsrekonstruktion

Har det inom franchiseavtalet inte avtalats något särskilt om vad som ska hända vid en företagsrekonstruktion behandlas det istället enligt lag. De avtal som omfattas av hävningsförbudsreglerna inom företagsrekonstruktion behandlas enligt företagsrekonstruktionslagen. De avtal som inte omfattas av hävningsförbudsreglerna inom företagsrekonstruktion behandlas istället enligt annan lag. Hur franchiseavtal ska behandlas i förhållande till företagsrekonstruktionsförfarandet är inte lagstadgat, istället krävs annan lag för att få svar. I avtalslagen, allmän avtalsrätt, finns inga generella påföljder vid avtalsbrott lagstadgat, istället tillämpas speciallagar. När det gäller att använda analogier handlar det till största del om att använda sig av en situation som redan finns lagstadgad, som är så nära den aktuella situationen som möjligt. Det kan bli knepigt då det ibland rör sig om olika typer av situationer som måste kopplas till varandra.

Ett franchiseavtal handlar främst om ett köp mellan två parter för att få nyttja franchisegivarens rättigheter. Detta gör att det torde te sig mest naturligt att tolka köplagen analogt i situationen när ett avtalsbrott mot en av parterna skett. Som tidigare nämnts behöver en franchisetagare innan ingåendet av franchiseavtalet inte vara en näringsidkare men blir det när franchiseavtalet ingås. Köplagen används främst i fall när det handlar om ett köp mellan två jämbördiga parter, till exempel köp mellan två näringsidkare eller två privatpersoner. Detta är ytterligare ett argument till att köplagen är den lag som är passande att tolka analogt. Redan i regeringens prop. *lag om företagsrekonstruktion* dras kopplingar till köplagen och företagsrekonstruktionslagen anpassas även till viss del efter köplagen. Det är ytterligare ett argument till att köplagen bör anses vara lämplig att använda vid tolkning av hur avtal inom en företagsrekonstruktion, i detta fall ett franchiseavtal, ska behandlas. Enligt den lagstiftning som finns på området idag, både inom företagsrekonstruktion och franchising, blir slutsatsen att det vid avtalsbrott är köplagens påföljder som bör tillämpas.

Leder en företagsrekonstruktion till ett avtalsbrott mot en franchisepart följer alltså köplagens påföljder. Köplagen innehåller bestämmelser om rätt till hävning vid avtalsbrott. För att en hävning ska vara giltig krävs dock att avtalsbrottet är av väsentlig betydelse. Det måste alltså avgöras om avtalsbrottet är av väsentlig betydelse för avtalsparten. Är det endast ett litet villkor som brutits mot är det inte troligt att det finns rätt till hävning av franchiseavtalet som helhet, trots avtalsbrottet. Då franchisegivare generellt sett har färre och mindre omfattande skyldigheter än en franchisetagare är franchiseavtalet ofta lättare att upprätthålla när en givare genomgår en rekonstruktion, till skillnad från om det är tagaren som genomgår den. Detta tyder på att det i de flesta fall blir svårt för en franchisetagare att häva ett franchiseavtal i sin helhet vid en franchisegivares eventuella avtalsbrott. Då saknas troligen väsentlig betydelse eftersom det inte påverkar motparten i särskilt stor utsträckning. Dock finns det möjlighet att använda sig av de övriga påföljderna vid avtalsbrott enligt köplagen. Ett alternativ till detta kan i så fall vara att hålla inne med betalning. Det beror naturligtvis helt och hållet på hur avtalet är utformat och vilka villkor som avtalsparten bryter mot.

Även om köplagen är den lag som är mest lämplig att tolka analogt vid ett avtalsbrott i franchiseavtalet under en företagsrekonstruktion är den svår att tillämpa i alla situationer som uppstår vid det tillfället. Köplagen har kommit till för att behandla köpeavtal, främst köp av varor, mellan parter där konsumentköplagen inte är tillämplig. Att den då också ska passa i alla avtalssituationer som uppstår mellan en franchisegivare och en franchisetagare

är naturligtvis inte alltid möjligt. Franchiseavtalet mellan en franchisegivare och en franchisetagare består ofta av många fler parametrar än själva överenskommelsen om att få utnyttja den andres immateriella rättigheter. Detta leder till att köplagen i vissa situationer blir svår att tillämpa beroende på hur en franchisepart bryter mot franchiseavtalet.

Det som kan diskuteras ytterligare är dock om franchisetagaren sitter i en så pass sämre ställning jämfört med franchisegivaren att den är i behov av ett starkare skydd, liknande det som finns för konsumenten i konsumentköplagen. Skaparna till DCFR har utformat förslaget till lagen på så vis att franchisetagaren i vissa fall behöver ett starkare skydd gentemot franchisegivaren. Detta på så sätt att vissa regler kan avtalas bort helt medan vissa endast kan avtalas bort till franchisetagarens fördel. Denna modellag är ett mellanting mellan den svenska köplagen, som går att avtala bort helt, och konsumentköplagen, som endast går att avtala bort till konsumentens fördel. En tanke med ett franchiseförhållande är att franchisegivaren och franchisetagaren ska vara i en jämförbar situation och att franchisetagaren inte ska hamna i en sämre ställning än givaren. Många franchisetagare har inte tidigare bedrivit näringsverksamhet och besitter ingen närmare kunskap rörande ekonomiska och juridiska frågor. Franchisegivaren däremot har ofta ett väl etablerat koncept och en mångårig erfarenhet av företagande. Dock bör det kunna ställas högre krav på franchisetagaren på grund av att denne blir näringsidkare vid franchiseavtalets ingående. Franchisetagaren förväntas bland annat vara väl insatt i juridiska frågor eller åtminstone ha en form av juridisk kompetens. Förtydligas ska att det inte nödvändigtvis innebär lika höga krav som ställs på franchisegivaren. Som resultat av detta skulle det vid tillfället precis när franchiseavtalet ingås kunna ses som att franchisetagaren är en svagare part jämfört med franchisegivaren. Så kan även vara fallet senare under franchiseförhållandet.

Vid avtalets ingående finns franchiselagen till franchisetagarens fördel där franchisegivarens informationsskyldighet regleras. Efter detta och under franchiseförhållandets fortlevnad finns däremot inget skydd för franchisetagaren förutom franchiseavtalet. Vi anser därför att det vid tillfället för ingåendet av franchiseavtalet inte behövs något ytterligare skydd för franchisetagaren medan det under franchiseförhållandets gång kan behövas. Det kan avhjälpas genom att implementera DCFR i den svenska rätten, som ger franchisetagaren ett visst skydd men ändå inte lika starkt som för en konsument i konsumentköplagen. Att ge franchisetagaren ett så starkt skydd, som en konsument, skulle ge denne en betydande fördel mot franchisegivaren. Det främst med tanke på att inga regler i konsumentköplagen kan avtals bort till konsumentens, i detta fall franchisetagarens, nackdel. En sådan fördel skulle

inte vara rimlig vid ett franchiseförhållande där franchisetagarens nivå anses vara tämligen nära den franchisegivaren befinner sig på; dessa parter är mer jämlika än en konsument och en näringsidkare.

Parter har också möjlighet att avtala vad som passar dem bäst, då det avtalade vanligtvis går före lag. Det betyder att två avtalsparter har möjlighet att också avtala om villkor som inte tidigare finns reglerat i lag. Det innebär exempelvis att ett franchiseavtal medför möjlighet för parterna att avtala om att vid eventuella avtalsbrott, inte endast dröjsmål, ska ett liknande hävningsförbud som finns reglerat i företagsrekonstruktionslagen gälla. Genom ett sådant villkor undanröjs också många frågor som kan uppstå vid en situation som inte regleras genom lag. Det gäller självklart endast i fall när det handlar om situationer som inte redan täcks av hävningsförbudet i företagsrekonstruktionslagen. Det är en stor fördel för ett rekonstruktionsföretag att ha möjlighet att hindra sin motparts eventuella hävning av avtalet. Är rekonstruktionsföretaget i stort behov av att avtalet fullgörs hindrar det hävningen av avtalet. Är företaget däremot inte i behov av avtalet för en lyckad rekonstruktion låter de motparten istället häva det. Utöver detta, som vid alla andra beslut inom en rekonstruktion, krävs också rekonstruktörens samtycke till att hindra hävningen av beslutet.

Vi ser inga problem med att avtal med ett sådant villkor finns i ett franchiseavtal, om det gäller båda parter och dessa har samma rätt oavsett vilken av parterna det är som genomgår rekonstruktionen. Vi menar vidare att det skulle vara till fördel för båda parter att ha ett liknande villkor eller i varje fall ett villkor som på något sätt reglerar vad som ska hända med franchiseavtalet vid ett avtalsbrott på grund av en rekonstruktion. Detta för att tydliggöra för båda parter vad som gäller om situationen skulle uppstå och på så sätt motverka konflikter.

Som i många andra situationer när det handlar om pengar och någon inte anser sig få det den är berättigad till, exempelvis genom ett avtal, uppstår konflikter. Att då helt och hållet förlita sig på att båda parter ska komma överens i en sådan pressad situation är inte lämpligt. Vid sådana situationer blir det i regel enklare tvistelösning om det tydligt finns lagstadgat vad som gäller eller hur avtal ska tolkas. Naturligtvis är det omöjligt att lagtext är utformad på så sätt att den täcker alla möjliga situationer som uppstår. I dagens samhälle utvecklas fler och fler franchiseföretag. Det tyder på att franchiseföretagande torde få mer utrymme i lagtexten och frågor som kan uppstå bör diskuteras. Franchiselagen har som en del av sitt syfte att reducera eventuella missförhållanden vid franchiseavtalets ingående.

Den berör däremot inte det fortsatta franchiseförhållandet efter det att avtalet slutits. Det saknas också reglering vad gäller situationer som rör konkurs, rekonstruktion eller liknande hos en franchisegivare och hur det fungerar i ett löpande franchiseförhållande. Därför krävs att det särskilt står i avtalet hur en sådan situation ska fungera för att slippa oklarheter. Det finns både positiva och negativa följder av att franchiselagen inte är detaljerat utformad.

Det som är positivt är självfallet att parterna i förhållandet kan utforma avtal till stor del på egna idéer och initiativ. Å andra sidan kan det leda till att en part, troligen främst franchisegivaren, styr detta till sin fördel. Det kan göras genom att avtala om villkor som är till fördel för givaren och nackdel för tagaren. Det kan exempelvis vara om ett villkor inskränker franchisetagarens rätt att utträda franchiseförhållandet. Anledningen till att antagandet här främst rör franchisegivaren är att denne oftast innehar en starkare ställning i förhållande till franchisetagaren och därför kan utnyttja det i stor utsträckning. Även om missförhållandet vid avtalets ingående regleras genom franchiselagen menar vi att det inte nödvändigtvis reduceras senare under franchiseförhållandet. I och med att det i dagsläget endast finns knapphändiga regler om tiden precis före och under ingåendet av franchiseavtalet, finns här utrymme för en detaljerad reglering. Den kan bland annat reglera vad som ska gälla under tiden då franchiseavtalet löper.

I och med att en franchisegivare generellt sett har få skyldigheter att upprätthålla enligt ett franchiseavtal är det möjligt att en franchisegivare inte i speciellt stor utsträckning måste handla, eller underlåta att handla för den delen, på ett sätt att ett avtalsbrott föreligger. Troligen är det större risk att så sker när en franchisetagare istället genomgår en rekonstruktion, då denne ofta har fler och ibland mer omfattande skyldigheter. Franchisetagaren inom Team Sportia AB, som också nämns i intervjun, menar att franchiseavtalet har upprätthållits och inget avtalsbrott förelagat under rekonstruktionen. Som respondenten också nämner har även ett nytt franchiseavtal tecknats under rekonstruktionen, vilket har gett franchisetagarna större möjligheter att lämna franchiseförhållandet under rekonstruktionsförloppet, jämfört tidigare. Det är ett alternativ som troligtvis förekommer även vid andra företagsrekonstruktioner inom ett franchiseförhållande och som självklart är en stor fördel för franchisetagarna.

Rent juridiskt finns inget krav för en franchisegivare att erbjuda ett sådant avtal men i och med att det inte finns någon lagstiftning kring hur ett franchiseavtal ska behandlas vid en

företagsrekonstruktion är det en klok lösning. Då det inte heller finns reglerat vad ett franchiseavtal i detalj ska innehålla eller hur det ska se ut, har det lämnats öppet för båda parter att diskutera och gemensamt komma fram till hur franchiseförhållandet ska vara uppbyggt. Med detta som bakgrund kan det också ses naturligt att parterna i franchiseförhållandet även vid en rekonstruktion väljer att göra på samma sätt. Det innebär här att båda parter gemensamt avgör hur deras förhållande ska påverkas av rekonstruktionen. I ett franchiseförhållande handlar det till stor del om ett samspel och ömsesidigt välmående för de båda. Båda parter vinner på en framgång för den andra parten samtidigt som båda parter drabbas vid en förlust hos den andra. Därför bör en uppfattning om att båda parter gemensamt vill hjälpas åt för att komma ut ur en rekonstruktion på ett lyckat sätt anses som naturlig.

Utöver att redan vid franchiseavtalets ingående avtala om vad som händer om en av parterna påbörjar ett förfarande om företagsrekonstruktion har de också andra möjligheter. Dessa möjligheter är att under rekonstruktionen antingen ändra i sitt gällande avtal eller teckna ett nytt. Vad som är viktigt att belysa vid en sådan lösning är att det nya avtalet eller avtalsvillkoren då tillkommer under en pågående rekonstruktion där en rekonstruktör är den som ska driva rekonstruktionen framåt. Med andra ord är det inte endast upp till franchisegivaren och franchisetagaren att själva avtala om ett nytt avtal som ska gälla under rekonstruktionen. Det krävs också att franchisegivaren som genomgår rekonstruktionen har rekonstruktörens godkännande innan man åtar sig nya förpliktelser, ingår nya avtal. Det framkom i hovrättsmålet T-4160-00 att rekonstruktören inte ensam kan kräva fullgörelse av ett avtal utan kravet måste komma från företaget självt med rekonstruktörens samtycke. Detta då rekonstruktionsföretaget fortfarande innehar sin rättskapacitet och rekonstruktören inte anses vara ett ombud för företaget. Det tyder på att det vid nya förhandlingar av franchiseavtalet under rekonstruktionens pågående är upp till franchisegivaren själv att kräva fullgörelse, men med rekonstruktörens samtycke. Det betyder också att rekonstruktören inte själv kan förhandla med franchisetagare om nya franchiseavtal, i varje fall inte utan att franchisegivaren också står bakom avtalet och är den part som faktiskt skriver under. Att franchiseparternas avtalsfrihet delvis begränsas under en rekonstruktion på grund av krav på rekonstruktörens samtycke menar vi är mestadels negativt. Argument för det är att franchiseparterna inte i lika stor utsträckning kan lösa sina interna problem genom ingående av nya avtal med varandra, något som under en företagsrekonstruktion är viktigare än annars under franchiseförhållandet.

5.3 Alternativ förändring

Mot bakgrund av tidigare analys anser vi att en reglering i lag av dessa frågor vore att föredra för att lättare avgöra tvister och lösa problem som uppkommer. Ytterligare ett argument för en vidare lagreglering av franchiseförhållandet är att endast avtalslagen inte ger stor vägledning vad gäller tolkningen av ett franchiseavtal. I andra situationer där ett avtal mellan två parter ska tolkas kan det finnas speciallag som kompletterar, så är inte fallet i lika stor utsträckning vad gäller franchiseförhållandet. I och med detta finns risken att rättssäkerheten blir lidande. Detta på så sätt att det inte finns någon lagstiftning som är fullt tillämplig i alla situationer. Det leder till att det blir oförutsägbart för parter som är inblandade och det är svårt att veta vad utgången i en tvist blir.

Utöver franchiselagen fungerar DCFR idag som en vägledning inom svensk praxis vad gäller avtalsrätt generellt, vilket även skulle kunna användas vid tvister inom franchiseförhållanden. Det kan därför anses att det inte behövs någon mer utveckling på området inom svensk rätt. Det kan vara en av anledningarna till att det inte har gjorts utredningar i stor utsträckning, alltså att det anses fungera bra i praxis att endast hämta vägledning och att lagstiftning därför inte behövs. Det som däremot talar för en ny lagändring är att förslaget till den gemensamma regleringen i DCFR, som EU har utformat, redan finns utformad. Detta förslag skulle alltså till stora delar fungera att överföra till svensk rätt utan något mer omfattande arbete. Ytterligare argument för implementering är att rättssäkerheten inte är fullständig i dagsläget. Det är inte självklart att domstolar hämtar svar i DCFR och därför är det svårt att förutse hur utgången i ett fall blir då det inte är säkert vad domstolen kommer grunda sin bedömning på.

Vad gäller företagsrekonstruktionslagen fungerar den generellt sett bra. Hur exempelvis ett franchiseavtal ska behandlas i en företagsrekonstruktion kan dock skapa frågetecken. Kompletteringar till lagen om företagsrekonstruktion skulle behöva utformas generellt för att täcka många avtalsituationer och inte bara franchising. Dessa kompletteringar är därför inte försvarbara då ändringen inte skulle ge tillräcklig vägledning trots försök till förändring. Syftet med denna hypotetiska förändring är att utöka skyddet för franchisetagare vid exempelvis företagsrekonstruktion hos franchisegivaren. På grund av att förändringen skulle utformas generellt kring företagsrekonstruktionsreglerna uppfylls inte detta syfte som vi menar behöver överses. Istället kan syftet tillgodoses genom att specialreglering skapas kring franchiseförhållanden i företagsrekonstruktion och liknande situationer.

5.4 Hur rekonstruktionen påverkar franchiseförhållandet

Relationen mellan franchisegivare och franchisetagare är unik på det sättet att de är enskilda juridiska personer men beroende av varandra i större utsträckning än andra samarbetspartners. Därför är det av vikt att analysera på vilket sätt detta påverkar hur rekonstruktionen fortlöper och vad konsekvenserna av den blir i franchiseförhållandet. Den nära relationen gör att franchisegivaren i större utsträckning, än en annan typ av företag, i en rekonstruktion måste ta hänsyn till franchisetagarnas bästa i och med avtalsförhållandet. Dessa skyldigheter sträcker sig ofta längre än exempelvis handelsavtal med andra borgenärer och utomstående. Ett vanligt förfarande under en rekonstruktion gentemot franchisetagarna är att öka möjligheten för franchisetagarna att gå ur franchiseförhållandet. Det är sedan upp till franchisetagarna själva hur de ska agera i situationen. Franchisegivaren har stor nytta av sina franchisetagare. Det kan exempelvis förekomma att franchisetagarna äger aktier i franchisegivarens bolag. Därför vill givaren oftast inte dra med sina tagare ner i dennes ekonomiskt svåra situation. Därför är det positivt att fler utträdesmöjligheter finns för franchisetagarna. Det kan också vara positivt för franchisegivarens framtid då det blir tydligare vilka franchisetagare som vill fortsätta satsa på förhållandet och utveckla varumärket vidare. På det sättet kan en rekonstruktion främja ett franchiseförhållande och bidra till att den samlade gruppens aktörer samarbetar på ett bättre sätt än tidigare och därmed utvecklas på marknaden. Som en sammanfattning av det kan sägas att en rekonstruktion kan främja franchiseförhållandet i längden, förutsatt att rekonstruktionen blir lyckad.

En företagsrekonstruktion kan påverka franchisetagare negativt på det sättet att dennes avtalsrättsliga relationer med utomstående aktörer påverkas negativt. Grunden för det kan bland annat vara att franchisegivarens varumärke har fått dåligt rykte och exempelvis leverantörer inte vill fortsätta samarbeta med enskilda franchisetagare. Detta trots att de har fullgjort sin del av handelsavtalen. Det ses som en av de indirekt negativa effekter som kan uppstå under och efter ett rekonstruktionsförfarande hos en franchisegivare. Franchiseförhållandet kan också påverkas av rekonstruktionen på det sättet att risken ökar för att tvister uppstår. Anledningen till det är att franchisegivaren eventuellt inte upprätthåller de skyldigheter som finns enligt avtalet under en rekonstruktion, oftast på grund av ekonomiska svårigheter. Dessa tvister är kostsamma, vilket påverkar båda sidor av franchiseförhållandet. De kan även vara negativa för parternas framtida förhållande och eventuellt avgörande för om franchisetagaren stannar kvar i eller går ur förhållandet.

5.5 Hur franchiseförhållandet påverkar rekonstruktionen

Sett från en annan vinkel, det vill säga huruvida franchiseförhållandet påverkar rekonstruktionen, finns både positiva och negativa effekter. Stödet från franchisetagarna till givaren är generellt sett större än det är från utomstående aktörer, vilket är en positiv effekt. Det stödet kan vara ekonomiskt i form av försträckning eller aktieägartillskott i de fall franchisetagaren äger en del i franchisegivarens bolag. Franchiseförhållandet kan även gynna en rekonstruktion vad gäller hur företaget uppfattas utåt. Franchisetagarna, som exempelvis kan vara butiker, driver vidare sin verksamhet under rekonstruktionen. Därför kan kundrelationer bibehållas bättre i jämförelse med ett rekonstruktionsföretag som bedriver en annan företagsform. På så sätt bidrar franchisetagarna till att upprätthålla företagsnamnet och behålla ett gott rykte till fördel för franchisegivarens verksamhet. Vid bedömningen av ansökan om företagsrekonstruktion kan detta ha betydelse om franchisekedjan är väl etablerad med en stor kundkrets. Det ökar chanserna för att verksamheten ska kunna fungera efter ett rekonstruktionsförfarande och alltså få en företagsrekonstruktionsansökan beviljad.

Vad gäller superförmånsrätten Team Sportia AB använt sig av för franchisetagarnas säkerhet är detta ett betydande hjälpmedel även i andra liknande situationer. I en situation när en franchisegivare genomgår en företagsrekonstruktion torde franchisetagarna påverkas i större utsträckning än borgenärer som inte på samma nivå är beroende av rekonstruktionsföretaget. Med det sagt har franchisetagarna i de flesta fall större intresse än övriga borgenärer av att företaget som är deras franchisegivare klarar av rekonstruktionen. Borgenärer som inte är i intressegemenskap med rekonstruktionsföretaget har ett större intresse av att få sina fordringar betalda än om företaget överlever rekonstruktionen. Därför är det högst troligt att franchisetagarna, inte övriga borgenärer i samma utsträckning, är villiga att hjälpa franchisegivaren finansiellt om de har möjlighet. Superförmånsrätten är i de situationer användbar på grund av att försträckning mellan dessa parter under en rekonstruktion är vanligt förekommande. Genom att hjälpa franchisegivaren finansiellt är det större chans att företaget överlever rekonstruktionen och franchisetagaren kan fortsättningsvis bli stöttad av sin franchisegivare.

Trots att det finns betydande positiva aspekter kring ett franchiseförhållande i en företagsrekonstruktion finns det också risker förenade med detta. Franchisetagarna är inte fria att agera som de vill utan är bundna av franchiseavtalet. Det finns ingen speciallag som säger hur juridiska personer, exempelvis franchisetagare, i en sådan beroendesituation ska be-

handlas juridiskt under en företagsrekonstruktion. Franchiseavtalet gäller och om det inte finns svar där i tillämpas allmänna avtalsrättsliga principer, som dock inte säger något specifikt om franchiseavtalet i en företagsrekonstruktion. Därför hamnar ett ansvar hos franchisegivaren under ett rekonstruktionsförfarande att inte hindra franchisetagaren att fortsätta driva sin verksamhet och inte dra med denne i ekonomiska svårigheter. Ansvaret uppstår ofta på grund av att franchisegivaren, enligt franchiseavtalet, är skyldig att vara ett stöd till franchisetagaren. En avvägning måste här göras av franchisegivaren för att hitta en balans i franchiseförhållandet mellan delaktighet och självständighet för franchisetagaren.

För ett företag i en ekonomisk kris som genomgår en företagsrekonstruktion är det viktigt att snabbt få möjlighet att skriva ner sina skulder. Det kan göras genom ackord, men också att få in kapital till att kunna betala dessa skulder. Ett snabbt sätt att få in kapital till franchisegivaren skulle vara att hitta nya franchisetagare att ingå avtal med och enligt avtalet ta ut en inträdesavgift. Juridiskt sett är det ett godtagbart förfarande för att få in kapital till företaget. Hänsyn måste dock tas till rekonstruktörens samtycke vid ingåendet av denna typ av avtal. Det är troligt att rekonstruktören godkänner avtal med nya franchisetagare om denne bedömer att det kan gynna rekonstruktionsförfarandet. Hänsyn ska här också tas till informationsskyldigheten enligt 3 § franchiselagen. Enligt den ska franchisegivaren ge information om övriga förhållanden till franchisetagaren, innan avtalets ingående, som är nödvändig med hänsyn till omständigheterna. Övriga förhållanden innefattar här franchisegivarens ekonomiska situation. Det faktum att franchisegivaren befinner sig i en rekonstruktion är till stor del avgörande för om denne kommer att få nya franchisetagare. Som potentiell franchisetagare är situationen riskfylld med tanke på den instabila ekonomiska situationen och därför ingår man troligen inte den typen av avtal med franchisegivaren.

6 Slutsats

Franchiseförhållandet är komplext och därför uppstår problem och frågor när en franchisegivare hamnar i ekonomisk kris och genomgår en rekonstruktion. Mot bakgrund av detta är uppsatsens syfte att utreda huruvida gällande rätt, när en franchisegivare genomgår en företagsrekonstruktion, är tillräcklig i ett franchiseförhållande. Ytterligare utreds hur en företagsrekonstruktion kan påverka ett franchiseförhållande samt hur ett franchiseförhållande kan påverka en företagsrekonstruktion.

Reglering kring vad som händer med den avtalsrättsliga situationen mellan en franchisegivare och en franchisetagare, när en franchisegivare genomgår en företagsrekonstruktion, är i gällande rätt knapphändig. Istället tolkas lagtext analogt för att lösa tvister som uppstår. Generellt tillämpas avtalslagen på avtalsförhållandet. Gäller situationen istället ett avtalsbrott i franchiseförhållandet tillämpas köplagens påföljder. Köplagen används då det är den lag som reglerar situationer som mest liknar de som kan tänkas uppstå i ett franchiseförhållande. Dock uppstår det problem här då franchiseavtalet inte alltid passar ihop med köplagens syfte, något som gör att rättssäkerheten blir lidande.

Vad gäller den knapphändiga lagregleringen inom området är vår slutsats att en utökad reglering inom franchising vore att föredra. Framst då dessa regler idag endast reglerar förhållandet när franchiseavtalet ingås och inte vad som gäller under avtalsförhållandets fortlöpande. Ett alternativ är att implementera det förslag till regler kring franchising som finns i DCFR. I dessa regler ges franchisetagaren något starkare skydd under avtalsförhållandet än vad som finns i den svenska franchiselagen. Det är något vi ser som positivt då franchisetagare i viss utsträckning anses vara en svagare part i ett franchiseförhållande.

När det gäller hur en företagsrekonstruktion påverkar franchiseförhållande, finns det flera aspekter. Dock brukar det främst resultera i att en franchisetagare vanligen får fler möjligheter att gå ur franchiseförhållandet. En franchisetagare kan påverkas negativt av att franchisegivaren får ett dåligt rykte på grund av sin ekonomiska kris. I den omvända situationen, hur franchiseförhållandet påverkar en rekonstruktion, kan det resultera i att en franchisegivare som genomgår en rekonstruktion får extra stöd. Detta genom exempelvis försträckning från sina franchisetagare och på så sätt öka chanserna för en lyckad rekonstruktion till skillnad från om givaren bedrivit en annan företagsform. Å andra sidan kan franchisetagaren också bli neddragen i den ekonomiska krisen tillsammans med franchisegivaren och då riskera att försättas i konkurs.

Referenslista

Offentligt tryck

Lagstiftning

Förmånsrättslag (1970:979)

Konkurslag (1987:672)

Konsumentköplag (1990:932)

Köplag (1990:931)

Lag (1915:218) om avtal och andra rättshandlingar på förmögenhetsrättens område

Lag (1984:292) om avtalsvillkor mellan näringsidkare

Lag (1996:764) om företagsrekonstruktion

Lag (2006:484) om franchisegivares informationsskyldighet

Rättegångsbalk (1942:740)

Utsökningsbalk (1981:774)

Förarbeten

Propositioner

Prop. 1995/96:5 *Lag om företagsrekonstruktion*

Prop. 2005/06:98 *Förstärkt skydd för franchisestagare*

Lagutskottets betänkande

Bet. 1995/96:LU11 *Lag om företagsrekonstruktion, m.m.*

Bet. 2005/06:LU26 *Lagstiftning om franchising*

Rättsfall

Publicerade rättsfall

NJA 2009 s. 672

Opublicerade rättsfall

Svea Hovrätt mål nr T-4160-00

Internationella riktlinjer

Europeiska Unionen

von Bar, Christian, Clive, Eric M., *Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law Draft Common Frame of Reference (DCFR), Full Edition*, München Sellier European Law Publishers, Munich, 2009

UNIDROIT

Model Franchise Disclosure Law, UNIDROIT, 2002

Doktrin

Litteratur

Bernitz, Ulf, Heuman, Lars, Leijonhufvud, Madeleine, Seipel, Peter, Warnling-Nerep, Wiweka, Vogel, Hans-Heinrich, *Finna rätt – juristens källmaterial och arbetsmetoder*, 12 uppl., Norstedts Juridik AB, Stockholm, 2012

Dalen, Monica, *Intervju som metod*, 1 uppl., Gleerups Utbildning AB, Malmö, 2008

Dominique, Lars, Fagerberg, Arne, Tovman, Peter, *Företagsrekonstruktion*, Studentlitteratur AB, Lund, 1994

Eisenberg, Theodore, *Konkurs eller rekonstruktion*, 1 uppl., SNS Förlag, Stockholm, 1995

Engström, Anders, Fernlund, Anders, Ottosson, Mats, Edvardsson, Gustav, Brodén, Perc, *Franchising i praktiken*, 2 uppl., Studentlitteratur AB, Lund, 2005

Referenslista

- Jacobsen, Jan Krag, *Intervju – konsten att lyssna och fråga*, 1 uppl., Studentlitteratur AB, Lund, 1993
- Korling, Fredric, Zamboni, Mauro, *Juridiske metodlära*, 3 uppl., Studentlitteratur AB, Lund, 2013
- Lantz, Annika, *Intervjumetodik*, 2 uppl., Studentlitteratur AB, Lund, 2007
- Mellqvist, Mikael, *Obeståndsrätten – en introduktion*, 6 uppl., Norstedts Juridik AB, Stockholm, 2011
- Persson, H, Annina, Karlsson-Tuula, Marie, *Företagsrekonstruktion – i teori och praktik*, 2 uppl., Norstedts Juridik AB, Stockholm, 2012
- Persson, H., Annina, Tuula, Marie, *Är lagen om företagsrekonstruktion en papperstiger?*, 1 uppl., A.H. Persson, Stockholm, 2000
- Ramberg, Jan, Herre, Johnny, *Allmän köprätt*, 6 uppl., Norstedts Juridik AB, Stockholm, 2012
- Ramberg, Jan, Ramberg, Christina, *Allmän avtalsrätt*, 8 uppl., Norstedts Juridik AB, Stockholm, 2010
- Ramberg, Jan, Ramberg Christina, *Avtalsrätten – en introduktion*, 5 uppl., Norstedts Juridik AB, Stockholm, 2014
- Riksskatteverket, *Konkurs, företagsrekonstruktion & ackord*, 4 uppl., Riksskatteverket (RSV), Solna, 1998
- Zetterström, Stefan, *Juridiken och dess arbetsätt – en introduktion*, 2 uppl., Iustus Förlag AB, Uppsala

Akademiska uppsatser

- Degerth, Joel, Hultman, Adam, *Förtroende och efterlevnad: Om franchisetagares upplevelser av franchiserelationen*, kand., Högskolan i Gävle, 2014
- Ekehammar, Nina, Staffansdotter Sofia, *Bättre förutsättningar för företagsrekonstruktion?*, kand., Stockholms Universitet, 2000

Forssgren, Jonathan, Håkansson, Magnus, *Företagsrekonstruktion: -En finansiell analys av företag som ansöker om företagsrekonstruktion*, kand., Handelshögskolan vid Umeå Universitet, 2008

Artiklar

Herre, Johnny, *DCFR och svensk rätt*, SvJT 2012

Elektroniska källor

International Institute for the Unification of Private Law (UNIDROIT), *History and overview*, <http://www.unidroit.org/about-unidroit/overview>, www.unidroit.org, uppdaterad 2014-07-29, hämtad 2015-02-17

Team Sportia, *Team Sportia AB i Mölnlycke ansöker om rekonstruktion*, <http://www.teamportia.se/sok?query=f%C3%B6retagsrekonstruktion>, www.teamportia.se, publicerad 2013-05-28, hämtad 2015-02-04

Upplysningscentralen, *Lyckade företagsrekonstruktioner har räddat 2 615 arbetstillfällen*, <https://www.uc.se/om-uc/nyheter/aktuella-nyheter/2013-06-10-lyckade-foretagsrekonstruktioner-har-raddat-2-615-arbetsstillfallen.html>, www.uc.se, publicerad 2013-06-10, hämtad 2015-01-20

Bilaga I: Intervju med en av Team Sportia AB:s franchisetagare

Under hela den tid ni har varit franchisetagare för Team Sportia, innan rekonstruktionen, har avtalet förändrats? Varför har det i så fall förändrats?

Ägarbyte har förändrat detaljerna i avtalet. Inte lika stort utrymme för tolkningar som tidigare. Kan tolkas som att man vill att fler franchisetagare ska stanna kvar hos Team Sportia AB. Ägarbytet skedde efter rekonstruktionen.

Har ni upplevt en förändring innehållsmässigt av avtalet sedan lagen om franchisegivares informationsskyldighet kom till?

Det skrevs ett nytt avtal och antagligen av den anledningen.

Har avtalet över tid upprätthållits av båda parter?

Har hänt att butiksägare öppnat andra butiker som inte är tillåtet och därför blivit uteslutna. Handlar mycket om vad man vill och inte vill hänga med på, men detta har skärpts i och med det nya avtalet.

Perioden före, efter och givetvis under rekonstruktionen, hur har franchiseavtalet upprätthållits då? Om det inte har det, vilka delar är inskränkta?

Det har i stort upprätthållits av båda parter.

Har ni någon gång känt att ni står i missförhållande till franchisegivaren?

Nej på så sätt att det ändå är upp till butikerna att sköta allt. Enorm variation i butikerna. Vilket är bra. Känns ingen press på grund av avtalet. Även om någon bryter något i avtalet är det trots allt upp till parterna vad man vill göra åt det. Viktigt att tänja på ramen, finns utrymme för det i avtalet, även om det är detaljerat.

Hur såg avtalet ut under rekonstruktionen? Hur länge var det så?

Särskilt avtal skrevs för att gälla under rekonstruktionen. Fler utträdesdatum, det är byggt på att man får gå ur avtalet vissa angivna datum under året och dessa var alltså fler under rekonstruktionen. Lättare att komma ur avtalet. Ingen begränsad tid i det avtalet, tillsvdare.

Tror du det är vanligt att sådana avtal upprättas när en franchisegivare genomgår en rekonstruktion?

Ja känns mest naturligt.

Självklart kopplat juridiskt: Hur har ni upplevt rekonstruktionen? Finns det något positivt för verksamheten eller är det då bara negativt att vara franchisetagare i det fallet?

En positiv sak kan vara att ett antal butiker har hoppat av kedjan, det gör att alla butiker som är kvar drar åt samma håll. Även om man tappar omsättning är det antagligen positivt för framtiden.

Angående löpande ”inköp” från Team Sportias centrallager, har Team Sportia kunnat fullgöra sina skyldigheter enligt detta förhållande/avtal? Finns ett sådant separat avtal? Tror du det är vanligt att det finns det i andra franchiseförhållanden?

Lite annan grej. Franchiseavgiften blir högre om man inte köper från TS leverantörer enligt en slags uträkning. Butiker som går ur skulle kunna ha detta som anledning, att avgiften ändrades, att den nu bestäms på ett annat sätt. Nu kan det ses som ett snällare sätt att bestämma franchiseavgiften eftersom butiken själv får bestämma en stor del av sitt utbud. Om man tillhandahåller mycket varor från avtalsbundna leverantörer får man låg franchiseavgift. Svårt för mycket speciella butiker i exv. storstäder eller speciella ställen där kunderna vill ha andra märken eller liknande.

Team Sportia har önskat försträckning från franchisetagarna för att överleva. Har ni som franchisetagare lånat ut pengar? Hur har resonemanget förts inför detta? Hur tror ni att man generellt som franchisetagare tänker kring en sådan situation?

Alla har fått tillbaka sina pengar för lånen. Fanns särskilda avtal för detta. Superförmånsrätt var en grej man hade för att butikerna ska få tillbaka pengarna före banken och andra vid eventuell konkurs.

Förhållandet med leverantörer och eventuellt kunder, hur är det? Finns det förhållanden som har påverkats negativt av rekonstruktionen?

Det som påverkats mest är Team Sportias relationer med tillverkare i exv. Asien. Antagligen sämre avtal från Team Sportia AB men inget man ser som butik och de förhållandena därifrån har inte påverkats egentligen.